

Anita Rautio & Janica Sederqvist

**LAPSEN HIENOMOTORIIKAN TUKEMI-
NEN KÄDENTAITOJEN AVULLA**
Ideapankki varhaiskasvattajille

Opinnäytetyö

Sosionomi AMK

Sosiaaliala

2022

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sosionomi (amk)
Tekijä/Tekijät	Anita Rautio & Janica Sederqvist
Työn nimi	Lapsen hienomotoriikan tukeminen kädentaitojen avulla. Ideapankki varhaiskasvattajille
Toimeksiantaja	Pilke päiväkodit Oy
Vuosi	2022
Sivut	33 sivua, liitteitä 32 sivua
Työn ohjaaja	Lea Saari-Kääriäinen

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena kehittämistyönä. Opinnäytetyössä tarkoituksena oli tuottaa apuväline lasten kädentaitojen ja hienomotoriikan kehityksen tukemiseksi varhaiskasvatukseen. Apuvälineeksi kehittyi ideapankki, josta löytyy erilaisia ideoita kädentaitoihin. Samalla se tuo tietoisuutta hienomotoriikan kehityksestä. Ideapankin tavoitteena on tukea ja helpottaa erityisesti vastavalmistuneita varhaiskasvatuksen sosionomeja kädentaitojen tuokioiden suunnittelussa.

Opinnäytetyön aineistoa kerättiin verkkokyselyllä, joka oli tehty Webropol-ohjelman avulla. Kyselyssä selvitettiin, mitä sosionomiopiskelijat kaipaisivat tällaiselta ideapankilta, mistä aiheista he halusivat ideoita ja mitä materiaaleja he halusivat hyödynnettävän kädentaidoissa. Kysely oli suunnattu sosionomiopiskelijoille. Kysely lähetettiin kaikille Xamkin sosionomiopiskelijoille sähköpostiviestillä. Vastajilta nousi vahvasti esiin materiaalien käytössä toive luonnon- sekä kierrätysmateriaaleista. Aiheista tuli eniten toiveita vuodenajoista sekä juhlapyhistä. Näiden toiveiden pohjalta kehiteltiin erilaisia askarteluideoita, joissa painottui toiveiden mukaisten materiaalien käyttäminen. Ideapankkiin sisältyi yhteensä 26 askarteluideaa. Ideapankin alusta on teoriaa hienomotoriikasta sekä kädentaidoista. Jokaisen askarteluidean kohdalla on kerrottu, mitä hienomotoriikkaa tukevaa toimintaa askartelussa on.

Palautekyselyllä saatiin positiivista palautetta ideapankista sekä sen hyödyntämisestä. Ideapankki vastaa siis tavoitetta, joka on prosessin alussa määritetty.

Asiasanat: varhaiskasvatus, hienomotoriikka, kädentaidot, ideapankki

Degree	Bachelor of Social Services
Author (authors)	Anita Rautio & Janica Sederqvist
Thesis title	Supporting a child's fine motor skills with the help of handicraft. Idea bank for early childhood educators
Commissioned by	Pilke päiväkodit Oy
Time	2022
Pages	33 pages, 32 pages of appendices
Supervisor	Lea Saari-Kääriäinen

ABSTRACT

The objective of the thesis was to make it easier for early childhood educators, people studying this and especially people who have just graduated to early childhood educators to plan and to keep teaching moments about handicrafts. The aim of the thesis was to produce an aid to support children's handicrafts and fine motor skills in early childhood education. The final result was an idea bank, where early childhood educator can find different ideas for handicrafts. At the same time this idea bank increases awareness about the development of fine motor skills.

The thesis includes features of both quantitative and qualitative research. What makes the thesis qualitative is that it deals with the Bachelor of Social Services students' own opinions. Also a quantitative approach was used as the research method. The material and the feedback were collected through an online survey, which was made using the Webropol program. The survey was aimed at Bachelor of Social Services students.

When asked about using different materials, the Bachelor of Social Services students brought up natural and recycled materials. About different topics, there were many wishes about different seasons and holidays. On the basis of these wishes, different hobby crafts were developed. These handicrafts projects include natural and recycled materials. The idea bank contains a total of 26 craft ideas. At the beginning of the idea bank, there is a theory of fine motor skills and handicrafts. For each craft idea, it is described how the activities support fine motor skills.

The feedback of the idea bank survey provided good feedback. According to the respondents, the idea bank was easy to use, it had enough theory and the idea bank will definitely be used in the future. The thesis work commissioning company is able to benefit the idea bank by sharing it to, for example, trainees and new employees. With the help of the idea bank trainees and new employees will get craft ideas and theory of fine motor skills and handicrafts.

Keywords: fine motor, handicrafts, idea bank, early childhood education

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	VARHAISKASVATUS	6
2.1	Kädentaidot	6
3	LAPSEN KASVU JA KEHITYS	8
3.1	Motoriikka.....	9
3.1.1	Motoriikan kehitys.....	9
3.1.2	Hienomotoriikan kehitys	11
4	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	13
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	13
5.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	13
5.2	Toteutustapa sekä tutkimusmenetelmien käyttö	14
5.3	Kysely	15
5.4	Webropol-kysely	16
5.5	Kyselyn tulokset.....	18
6	IDEAPANKKI	20
6.1	Ideapankin palautekysely ja tulokset	21
7	POHDINTA	24
7.1	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	29
	LÄHTEET	31

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupahakemus

Liite 2. Kysely

Liite 3. Palautekysely ideapankista

Liite 4. Ideapankki kädentaidoista - lapsen hienomotoriikan tukemiseen.
Askarteluideoita jokaiseen vuodenaikaan

1 JOHDANTO

Halusimme toteuttaa opinnäytetyön, josta olisi meille mahdollisimman paljon hyötyä. Alun perin meillä oli ideana tehdä tutkimuksellinen opinnäytetyö, mutta pohdittuamme tarkemmin halusimme toteuttaa meille mielenkiintoisesta aiheesta opinnäytetyön, josta hyötyisimme myös mahdollisimman paljon. Poh-tiessamme eri vaihtoehtoja opinnäytetyömme ideaksemme, päädyimme lopulta tekemään ideapankin kädentaidoista, mikä lopulta muotoutui keskitty-mään lapsen hienomotoriseen kehitykseen. Opinnäytetyömme onkin toiminnallinen opinnäytetyö, tässä tapauksessa kehittämistyö, koska toteutimme lopputuloksena tuotoksen eli ideapankin.

Tarkastelemme opinnäytetyössä lapsen kehityksen kannalta tärkeää aihetta eli motoriikkaa, tässä tapauksessa hienomotoriikan tukemista kädentaitojen avulla. Selviytyäkseen itsenäisesti elämässään ihminen tarvitsee motorisia taitoja (Pönkkö & Sääkslahti 2017, 137). Esimerkiksi kengännauhojen solmimiseen tarvitaan hienomotorisia taitoja (Goodway ym. 2019, 16). Lapsen motoriikan kehittyessä hän pystyy toimimaan itsenäisesti (Bricker & Waddell 2004, 5).

Opinnäytetyömme tavoitteena on helpottaa varhaiskasvattajia, alalle opiskelevia sekä erityisesti vastavalmistunteita varhaiskasvatuksen sosionomeja kädentaidollisten tuokioiden suunnittelussa ja etenkin toteutuksessa. Olemme huomanneet omien kokemusten kautta, että tällaiselle ideapankille olisi tarvetta. Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa varhaiskasvattajille apuväline lasten kädentaitojen tueksi, joka on helposti saatavilla. Yhtenä ideapankin hyötynä on saada itselleen materiaalisalkun alku, jota pystyy jatkossa laajentamaan omien ideoiden myötä. Toimeksiantaja saa ideapankista työkalun kyseiseen yksikköön. Toimeksiantaja pystyy hyödyntämään ideapankkia uusien kuin vanhojenkin työntekijöiden sekä harjoittelijoiden kanssa.

Opinnäytetyömme sisältää sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen piirteitä. Siksi sitä ei voida määritellä yksistään määrälliseksi tai laadulliseksi.

Opinnäytetyöstämme tekee laadulliseksi se, että siinä käsitellään opiskelijoiden omia mielipiteitä. Tutkimusmenetelmänä me käytimme kuitenkin kvantitatiivista eli määrällistä lähestymistapaa. Selvitys sekä palautteen hankkiminen toteutettiin verkkokyselyinä. Kyselyyn vastaajat olivat sosionomiopiskelijoita.

2 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuslaissa (540/2018) on määritelty varhaiskasvatus seuraavasti: varhaiskasvatuksessa painottuu erityisesti pedagogiikka, sekä varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta sekä hoidon muodostama kokonaisuus. Varhaiskasvatuslaissa (1. luku 3.§) on myös määritelty tavoitteet, joissa esiintyy muun muassa monipuolinen pedagoginen toiminta, lapsen mahdollisuus osallistua itseään koskeviin asioihin sekä lapsen oppimisen edistäminen.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat varhaiskasvatuksen toteutumista. Varhaiskasvatuksella on tärkeä rooli lapsen kasvun ja oppimisen tiellä. Lapsen elinikäiselle oppimiselle varhaiskasvatus luo pohjaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 19.) Opetus, kasvatus ja hoiva yhdistyvät varhaiskasvatuksessa. Päämääränä varhaiskasvatuksessa on lasten hyvinvoinnin, oppimisen ja kehityksen tukeminen. (Eerola-Pennanen ym. 2017, 21.)

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttamiseen liittyvät vahvasti oppimisen osa-alueet, joita ovat *ilmaisun monet muodot, tutkin ja toimin ympäristössäni, kielen rikas maailma, minä ja meidän yhteisömme sekä kasvan, liikun ja kehityn*. Oppimisen alueita ei voi toteuttaa erikseen, vaan niitä yhdistellään ja sovelletaan toiminnan toteutuksessa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 40.)

2.1 Kädentaidot

Käsien avulla ihminen voi esimerkiksi kirjoittaa, rakentaa, piirtää, koskettaa ja tuntea. Pieni lapsi tutustuu maailmaan käsien avulla, jolloin lapsi oppii myös itsestään tulkitsemalla ympäröivää maailmaa. (Karppinen 2001, 106–107.)

Oman itsensä sekä ympäristönsä hahmottamisen yhtenä välineenä ovat kädentaidot. Käsitöiden ja kädentaitojen tekemiseen ja arvostamiseen ensikosketus tapahtuu usein varhaiskasvatuksessa, jossa lapset pääsevät tutustumaan esimerkiksi erilaisiin materiaaleihin. (Vilén ym. 2013, 495.) Käsiyö varhaiskasvatuksessa tarkoittaa monipuolisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden sekä työvälineiden, kuten saksien ja pensselien, kokeilua ja käyttöä. Käsiyökasvatuksen tavoitteita varhaiskasvatuksessa ovat esimerkiksi kädentaitojen, luovuuden sekä motoristen taitojen kehittäminen. (Karppinen 2009, 59.) Sen lisäksi lapsen keskittymiskyky, havainnointitaidot sekä pitkäjänteisyys kehittyvät (Saarinen 2014, 30). Lukuisien eri materiaalien käsittelyllä, tunnustelulla sekä yhdistelyllä lapsi oppii tuntemaan materiaalien eri ominaisuudet kuten fyysiset kuin aistimukselliset ominaisuudet (Karppinen 2001, 108).

Kuvallinen työskentely tarjoaa mahdollisuuksia valtavasti erilaisten taitojen harjoitteluun kuten aistien, silmän ja käden koordinaation sekä hieno- ja karkeamotoriikan harjoittelulle. Kun työvälineenä on esimerkiksi käsi, lapsen täytyy tunnistaa koko käden ja sormien liikeradat, herkkyyden sekä voima, jotta hän voi ohjata niitä tarkasti työskenneläkseen esimerkiksi saksien tai liiman kanssa. (Rusanen 2009, 53.)

Taidekasvatus kuuluu varhaiskasvatuksen ytimeen (Kalliala 2012, 217). Taidekasvatus varhaisiässä on avain käsityön, kädentaitojen ja taiteen tekemiseen ja arvostamiseen (Karppinen 2001, 107). Taidekasvatuksella on positiivinen vaikutus lapseen ja hänen kehitykseensä ja se luo mahdollisuuksia lapsuuden kokemuksille ja elämyksille (Karppinen & Salovalta 2001, 57). Neljävuotias lapsi kehittää käsiensä motorisia taitoja kädentaitojen parissa. Jo kuusivuotias lapsi vertaa omaa taitavuuttaan aikuisen suoritukseen. Lapset kuitenkin hakevat aikuisen huomiota, ymmärrystä ja kannustusta tekemiseen. (Karppinen 2001, 107.) Onnistumisen kokemukset lapselle on tärkeä oppimisen kannalta, jolloin lapselle muodostuu osaamisen tunne (Karppinen 2009, 56). Kehut sekä positiivisen palautteen antaminen lapselle antaa hänelle uskoa omaan kykyihinsä (Saarinen 2014, 30).

Usean ammatin perusosaamista ovat hienomotoriset taidot, mutta ne ovat myös tärkeää perustaa tavallisen arkipäivän osaamiselle. Esimerkiksi nauhojen solmimisessa, hiusten letityksessä kuin nappien sulkemisessa tarvitaan taitavia sormia. (Karppinen 2009, 57.)

3 LAPSEN KASVU JA KEHITYS

Ihmisen oppiminen sekä kypsyminen saavat aikaan muutoksia kehitykseen. Kypsymisellä tarkoitetaan perintötekijöiden säätelemänä tapahtuvaa kasvuun liittyvien valmiuksien kehittymistä. Kypsyminen on samalla myös oppimisen edellytys. Kehityksen osa-alueet ovat fyysinen ja motorinen kehitys, kognitiivinen kehitys sekä psykososiaalinen kehitys. Fyysiseen ja motoriseen kehitykseen kuuluu hermoston ja aivojen kehittyminen. Kognitiiviseen kehitykseen kuuluu tiedon käsittely ja tiedon tuottaminen sekä ajattelun, kielen, havaitsemisen, tarkkaavuuden ja muistin kehitys. Psykososiaaliseen kehitykseen kuuluu kokonaispersoonallisuuden kehitys ja minuuden, vuorovaikutussuhteiden, sosiaalisten taitojen sekä tunnesäätelyn kehittyminen. Kehitys tapahtuu lapsilla eri tahdissa ja kehityksen rajat ovat väljiä. Kehityksen tapahtuessa tietyissä vaiheissa, voi lapset kuitenkin kehittyä eri tahtia, toinen lapsi voi saavuttaa nopeammin tietyn kehityksen vaiheen, kuin toinen samanikäinen lapsi. (Karjalainen ym. 2020, 12.)

Lapsella on seitsemän toiminnallista kehitysalueita, jotka kaikki voivat näkyä yhdessä lapsen tekemässä piirustuksessa. Piirustuksessa fyysinen kehitys näkyy hienomotorisena taitona, sosiaalinen kehitys voidaan havaita sosiaalisten suhteiden ymmärtämisessä, tunteiden ilmaisu liittyy emotionaaliseen kehitykseen, piirustuksen suunnittelu on kognitiivista kehitystä sekä värien käyttö piirustuksessa ilmaisee esteettistä kehitystä. Mikäli piirustukseen lapsi on keksinyt tarinan, josta voi havaita oikeudenmukaisuuden ja elämän kunnioituksen liittyvät ne eettiseen ja henkiseen kehitykseen. (Pulkkinen 2022, 46–47.)

3.1 Motoriikka

Motoriikka voidaan jakaa karkeamotoriikkaan sekä hienomotoriikkaan. Karkeamotoriikka tarkoittaa suurten lihasryhmien hallintaa sekä lihastoimintojen koordinaatioita, joita liikkumisessa tarvitaan (Karling ym. 2009, 128). Motorisia perustaitoja ovat esimerkiksi kävely, juokseminen ja hyppääminen, joita ihminen tarvitsee läpi elämän itsenäisesti selviytymiseen. Hienomotoristen taitojen kehitykselle on se edellytys, että hallitsee suurilla lihasryhmillä tuotettuja motorisia taitoja. (Pönkkö & Sääkslahti 2017, 137.) Hienomotoriikan eli käden toimintojen kehitys alkaa tarttumisrefleksistä ja etenee lopulta kykyyn kirjoittaa (Karvonen 2000, 35). Hyvä saksien käyttö vaatii hienomotoristen taitojen osaamista (Goodway ym. 2019, 16). Hienomotoriikka on siis sormien ja käsien tarkkoja ja täsmällisiä liikkeitä (Koivunen & Lehtinen 2015, 159). Tarkkuutta, silmä-käsi-koordinaatiota sekä esimerkiksi ranteen ja sormien näppäryyttä tarvitaan hienomotoriikassa (Jaakkola 2010, 48).

3.1.1 Motoriikan kehitys

Motoriikan kehitys tarkoittaa liikkeiden kehitystä (Karling ym. 2009, 123). Motoriikan kehittyessä tapahtuu jatkuvaa muutosta (Koivunen & Lehtinen 2015, 159). Jotta motoriset taidot kehittyvät, edellytys sille on aivojen kypsyminen ja hermoverkkojen järjestäytyminen (Nurmi ym. 2014, 31). Varhaisvuodet ovat tärkeä kehityksen vaihe motoristen taitojen kannalta (Iivonen ym. 2016). Lapsen liikuntakokemusten määrällä sekä monipuolisuudella on todettu olevan yhteys lapsen motoriikan kehitykseen (Saarinen 2014, 30). Lapsi pystyy itsestään toimimaan motoriikan kehityksen myötä (Bricker & Waddell 2004, 5).

Motoriikka kehittyy kolmea päälinjaa noudattaen (Karling ym. 2009, 123). Motoriikan kehitys on kaikilla lapsilla pääsääntöisesti sama, kehitys tapahtuu samassa järjestyksessä sekä samalla nopeudella. Uuden kehitysvaiheen saavuttaminen tarkoittaa kuitenkin sitä, että tietyt edelliset kehitysvaiheet ovat hallussa. Kehittymisessä apuna ja tukena on virikkeellinen ympäristö. Motorisessa kehityksessä on kehityssuunnat, joiden mukaan kehitys lapsilla tapahtuu. Kehityksen alkaminen tapahtuu päästä ja jatkuu kohti jalkoja. Esimerkiksi

lapsen synnyttyä ensimmäisenä kehityksenä tapahtuu pään kannattelemisen ja myöhemmin muun vartalon hallinta. (Kauranen 2011, 346.)

Toisena kehityssuuntana näkyy kehon keskiosista alkava ja ääriosiin etenevä kehitys. Lapsi ensimmäisenä liikuttelee olka- ja lonkkaniveliä, jonka jälkeen vasta alkaa raajojen etäisempien nivelten liikuttaminen koordinoitusti. Viimeisessä havaitussa kehityssuunnassa kehitys tapahtuu kokonaisvaltaisesta eriytyneeseen. Lapsi oppii ensimmäisenä liikuttamaan suuria lihaksiaan ja liikkeet ovat kokonaisvaltaisia, tätä kutsutaan karkeamotoriikaksi. Kehityksen edetessä alkaa toimintojen eriytyminen, tällöin liikkeistä tulee pienillä lihaksilla tehtyä hienomotorisia liikkeitä, liikkeet ovat myös täsmällisempiä, kuin karkeamotoriikassa. (Kauranen 2011, 346.)

Motoriikan kehitys näyttäytyy suoritusten lisääntymisessä määrällisesti, liikkukujujen kohentumisessa laadullisesti sekä erilaisten tilanteiden soveltamiskyvyssä (Koivunen & Lehtinen 2015, 159).

Motoriset taidot ovat mukana kaikessa ihmisen tekemisessä joko tietoisesti tai tiedostamattomasti. Kun ihminen ei pysty hallitsemaan oman kehon toimintaa ja motoristen taitojen opettelu on haastavaa ja aikaa vievää, voi arjen normaaleistakin toimista suoriutuminen olla vaikeaa. Varsinkin varhaisiässä motoristen taitojen puute, mikä vaikuttaa lapsen osallistumiseen, luo lapselle merkittävän stressitekijän, mikä vaikuttaa emotionaaliselle ja psyykkiselle hyvinvoinnille. Kun motoristen taitojen oppiminen tai kun jo opittujen motoristen taitojen soveltaminen on hankalaa uusiin tilanteisiin, voidaan puhua motorisen oppimisen vaikeudesta. Motorisen oppimisen vaikeudet havaitaan usein 3–6-vuotiaana, kun lapsi alkaa opetella haastavampia ja monimutkaisempia motorisia taitoja. Motoristen taitojen vaikeus voi liittyä joko enemmän hienomotorisiin tai karkeamotorisiin tai sekä näihin molempiin. (Viholainen & Asunta 2018, 241–244.)

3.1.2 Hienomotoriikan kehitys

Hienomotoriikalla tarkoitetaan siis pienten lihasten hallintaa (Karling ym. 2009, 128). Käden ja käsivarren liikkeiden hallinta kuuluu hienomotoriseen kehitykseen, jossa osana ovat esineiden tavoitteleminen, tarttuminen, otteen irrottaminen sekä käsittely. Hienomotoristen taitojen opettelussa lapsen täytyy osata hallita kehon oikean sekä vasemman puolen koordinaatio sekä oman kehon havainnointi suhteessa tilaan. (Bricker & Waddell 2004, 5.) Hienomotorisia taitoja vaativissa tehtävissä tarvitaan myös käden ja silmän yhteistyötä (Saari- nen 2014, 32). Lapsen alkaessa hallita hienomotorisia taitoja, hän nauttii enemmän lelujen käsittelystä, jotka sisältävät pieniä osia, tulee omatoimisesti sekä saa paljon enemmän kokemuksia, joissa käytetään kyniä, saksia ja liimaa (Bricker & Waddell 2004, 5).

Aluksi pikkulapsen tarkka tahdonalainen käsivarren, käden sekä sormien hallinta on vähäistä. Pieni lapsi oppii yksinkertaisten esineiden käsittelyn laittamalla ne suuhunsa, ravistelemalla, heiluttelemalla sekä paukuttelemalla niitä. Vastasyntynyt sulkee kätensä automaattisesti, kun kämmenen keskelle asettaa esineen. (Bricker & Waddell 2004, 5.) Parin kuukauden iässä lapsen tarttumisrefleksi katoaa, jotta hän pystyy tarttumaan jo yhdellä kädellä tahdonalaisesti. Tarttuminen on lapselle aluksi helpompaa kuin irrottaminen. Tarttumisotteessa olevaa esinettä lapsi oppii siirtämään kädestä toiseen ollessaan noin 4–5 kuukauden ikäinen. (Karling ym. 2009, 128.) Lapsen täsmälliseksi liikkeeksi kehittynyt tarttumisote on kehittynyt tavallisesti 12 kuukauden ikään mennessä. Kaksi kehittyntä tarttumisliikemallia ovat palikkaan tarttumisessa tarvittava sormien käyttö sekä rusinan poimimisessa tarvittava pinsettiote. Hienomotoriset taidot korvaavat pienen lapsen kömpelön otteen esineistä, joita tarvitaan esineiden hallittuun käsittelyyn. Silmän ja käden yhteistyötä tarvitaan tarkoin ajoitettuun tarttumis- ja irroittamisliikkeeseen, joka ilmenee pienen lapsen syödessä lusikalla omatoimisesti. (Bricker & Waddell 2004, 5.)

Lapsi osaa juoda kupista ollessaan 1-vuotias. Lapsi vie ruuan lusikalla suuhun ollessaan 1.5-vuotias. Hän osaa käänellä myös kirjan sivuja sekä rakentaa palikoista muutaman palikan tornin. 2-vuotias lapsi harjoittelee kynän käyttöä

sekä opettelee ympyrän piirtämistä, mutta pitää kynää vielä kämmenotteessa. Lapsen ollessa 3-vuotias hän opettelee kynäotetta, käyttää kynää vielä molemmilla käsillä sekä piirtää ympyrän. Hän piirtää ihmisen ilman vartaloa ”perunan muotoisena”. Lapsen ollessa 4 vuotta hän osaa käyttää jo saksia, piirtää mallista neliön ja osaa piirtää ihmishahmon kolmeen osaan, että pää, raajat ja vartalo näkyvät. 5-vuotias lapsi osaa kirjoittaa nimensä, piirtää kolmion ja tähden. Lapsi osaa myös piirtää jo paljon yksityiskohtia ihmispiirroksensa sekä hän osaa myös jäljentää numeroita. (Karling ym. 2009, 128.)

Suurin osa leikki-ikäisistä lapsista hallitsee kahden käden käytön yhtäaikaista. Lapsi osaa siis esimerkiksi helmien pujottamisen lankaan. Hienomotoriikan hallinta, jota tarvitaan käteen sopivien esineiden käsittelyssä, kehittyy asteittain lapsen ollessa 3–5-vuotias. Samalla kehittyy myös kirjoittamistaidoissa vaadittava näppäryys sekä nopeus. Useimmille lapsille vakiintuu leikki-ikässä vasemman tai oikean käden hallitsevuus hienomotoriikkaa vaativissa tehtävissä. Lapset oppivat sitä myötä useita taitoja, esimerkiksi paidan napittamisen ja purkin kannen avaamisen. Lapsen hienomotoristen taitojen hallinta, kehon vasemman ja oikean puolen koordinaatio sekä näköaisti tekevät kengännauhojen sitomisen mahdolliseksi. (Bricker & Waddell 2004, 5.)

Kädentaidot sekä hienomotoriikka liittyvät vahvasti toisiinsa. Ne liittyvät vahvasti siihen, kuinka sujuvasti esimerkiksi lapsi käyttää saksia, kyniä, liimaa, siveltimiä ja muita välineitä sekä kuinka sujuvasti lapsi osaa pukeutua. Kuvallista ilmaisua sekä kädentaitoja harjoiteltaessa hienomotoriset taidot kehittyvät. (Saarinen 2014, 30.) Hienomotoristen taitojen harjoittelusta suunnitelluilla tuokioilla on lapsille hyötyä, jolloin lapsi pystyy opettelemaan esimerkiksi saksien käyttöä. Hienomotorisia taitoja tarvitaan jokapäiväisessä elämässä sekä lähiympäristössä selviytymiseen. (Bricker & Waddell 2004, 6.)

Kädentaitoja testaamalla voidaan tutkia lapsen hienomotoristisia taitoja (Karling ym. 2009, 128). Hienomotoristen taitojen arvioimisessa keskitytään yläraajojen ja käsien liikkeisiin sekä niiden toimintaan. Esimerkiksi kynän käyttöä tai esineiden käsittelyä, kuten saksien käyttöä voidaan havainnoida, kun halutaan arvioida hienomotorisia taitoja. (Bricker & Pretti-Frontczak 2004, 9.)

4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tuottaa varhaiskasvattajille helposti saatavilla oleva apuväline lasten kädentaitojen tueksi. Opinnäytetyön tavoitteena on helpottaa varhaiskasvattajia tuokioiden suunnittelussa kädentaitoihin liittyvän ideapankin avulla. Ideapankin teorian avulla pyrimme tuomaan tietoisuutta lapsen hienomotoriikan kehityksestä vastavalmistuneille varhaiskasvatuksen sosionomeille. Ideapankin avulla etenkin vastavalmistuneet uransa alkutaipaleilla olevat varhaiskasvattajat pystyvät toteuttamaan varhaiskasvatuksessa monipuolista toimintaa kädentaitojen saralla.

Meidän kehittämistyömme lähti liikkeelle tutkimuskysymyksistä, jotka olivat:

1. Mistä aiheista olisi eniten hyötyä vastavalmistuneille varhaiskasvatuksen sosionomeille?
2. Mitä materiaalia tulisi kädentaidoissa hyödyntää?

Näiden kysymysten pohjalta kokosimme kyselylomakkeen, jonka avulla saimme sosionomiopiskelijoiden näkemyksiä ja toiveita ideapankkiin.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyö vaihtoehtoja on kaksi, toiminnallinen- sekä tutkimuksellinen opinnäytetyö. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla esimerkiksi ohjeistus tai opas. Tavoitteena toiminnallisessa opinnäytetyössä on tuotoksena tulleen ohjeistuksen tai oppaan käyttäminen kentällä, esimerkiksi varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön raportin lisäksi toiminnalliseen opinnäytetyöhön sisältyy erillinen konkreettinen tuotos. Tuotoksen toteutustapa voi olla esimerkiksi kansio, kirja, opas tai vihko. (Vilka & Airaksinen 2003, 9, 65.) Toiminnallista opinnäytetyötä tehtäessä kannattaa pohtia kehittämistyön käyttäjien mukaan ottamista työn kehittämiseen palautteen antajina tai tiedon tuottajina. Kehittämistyön

käyttäjien osallistaminen hyödyttää valmiin tuotoksen juurruttamista kohderyhmään. (Vilkkä 2021, 34.) Meidän opinnäytetyömme on toiminnallinen kehittämistyö, jossa tuotimme varhaiskasvatukseen ideapankin kädentaidoista. Ideapankin tulevat käyttäjät otimme mukaan kehittämistyöhön kyselyn avulla, josta saimme arvokasta tietoa ideapankin sisältöön. Ideapankin toteutustapana meillä oli tehdä se oppaan muotoon tiedostoksi, jonka pystyy helposti itse tulostamaan, jos haluaa sen konkreettisesti paperiseen muotoon. Sitä pystyy myös helposti käyttämään tiedostona tietokoneella.

5.2 Toteutustapa sekä tutkimusmenetelmien käyttö

Toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluu myös tutkimuksellinen perusta (Vilkkä 2021, 31). Yksi toiminnallisen opinnäytetyön toteutustavoista on selvityksen tekeminen. Toteutustavalla tarkoitetaan keinoja, joilla materiaali oppaan sisällöksi hankitaan sekä keinoja, jolla oppaan valmistus toteutetaan. Toiminnallisessa opinnäytetyössä voidaan käyttää selvitystä, kun halutaan toteuttaa tuotos kohderyhmälähtöisesti, mutta kohderyhmän tarpeita ei vielä tiedetä. Selvityksen avulla voidaan varmistaa toiminnallisen opinnäytetyön lopputuotoksen muoto. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 51, 56–57.) Selvityksen eli ideapankkikyselyn avulla saimme selville kohderyhmän eli sosionomiopiskelijoiden tarpeet ja toiveet, joiden avulla toteutimme toiminnallisen opinnäytetyön konkreettisen tuotoksen eli ideapankin.

Opinnäytetyömme sisältää sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen piirteitä. Sitä ei voida siksi määritellä yksistään määrälliseksi tai laadulliseksi. Opinnäytetyöstämme tekee laadulliseksi eli kvalitatiiviseksi se, että siinä käsitellään opiskelijoiden omia mielipiteitä ja toiveita. Laadullinen tutkimustapa palvelee myös toiminnallisessa opinnäytetyössä, jossa tarkoituksena on toteuttaa idea, joka nojautuu kohderyhmän näkemyksiin. Kysymykset muotoiltaan silloin alkavaksi mitä, miten ja miksi sanoilla, jolloin vastaajalla on helppoa kuvailla ja selittää omia ajatuksiaan ja näkemyksiään. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 63.)

Tutkimusmenetelmänä me käytimme kuitenkin kvantitatiivista eli määrällistä lähestymistapaa. Selvitys sekä palautekysely toteutettiin verkkokyselyinä. Kysely on yleisin aineistonkeruumenetelmä määrällisessä tutkimuksessa. Kun tiedot kerätään kyselylomakkeen avulla voi aineistonkeruumenetelmänä käyttää muun muassa postikyselyä, puhelinkyselyä tai verkkokyselyä. (Kananen 2015a, 96–97.)

5.3 Kysely

Kysely on yksi aineiston keräämisen tapa (Hirsjärvi ym. 2007, 188). Mikäli kyselyssä on tarkoitus kysyä kaikilta samat kysymykset samassa järjestyksessä, kyseessä on standardoitu eli vakioitu kysely. Kyselylomakkeen voi lähettää vastaanottajan sähköpostiin. Sähköpostiin tulleeeseen kyselyyn vastaanottajan tulee lukea kirjallisesti esitetyt kysymykset itsenäisesti sekä vastata niihin kirjallisesti. (Vilka 2015, 94–95.) Sähköpostiin lähetetyn kyselylomakkeen hyvä puoli on, että siihen voi vastata silloin, kun vastaanottajalle parhaiten sopii. Huono puoli taas on se, että kyselyyn voi unohtaa vastata, joten muistutusviestin lähettämisen avulla voimme muistuttaa kyselyyn vastaamisesta, ettei se unohtuisi.

Kyselylomakkeessa voi olla erilaisia kysymysmuotoja, jotka ovat sekamuotoiset kysymykset, monivalinta- sekä avoimet kysymykset. Osa sekamuotoisten kysymysten vastausvaihtoehdoista on annettu valmiiksi. Kaikki vastausvaihtoehdot on annettu monivalintakysymyksissä. Avoimissa kysymyksissä tarkoituksena on saada selville vastaajien omat mielipiteet ja näkemykset. (Vilka 2015, 106.)

Kyselylomakkeessa kysymysten asettelulla on suuri merkitys vastaajille vastatessa kyselyyn. Johdonmukaisesti asetetuilla kysymyksillä helpotetaan vastaamista, koska kysymykset etenevät loogisessa järjestyksessä. (Vilka 2015, 107.) Kysymysten pituudellakin on merkitystä, mitä pidempi kysymys on sitä hankalampi kysymys voi olla ymmärtää (Hirsjärvi ym. 2007, 197). Vastaajien kannalta lyhyet ja selkeät kysymykset helpottavat kysymysten ymmärtämistä ja niihin vastaamista.

Ongelmina kyselylomakkeessa voi olla se, että vastaajien määrä jää vähäiseksi, jolloin on tapahtunut aineiston kato. Toisena ongelmana kyselylomakkeessa voi olla, että kahta asiaa kysytään samassa kysymyksessä, mikä vaikeuttaa vastaamista. Vastaajan voi olla vaikea vastata kysymykseen, koska ei tiedä mihin tulisi vastata. Tutkijan käydessä läpi vastauksia hän ei voi tietää mihin vastaaja on vastannut. *Ja* sanan käyttöä tulisi välttää kyselylomakkeen kysymyksissä, koska kysymykseen on silloin hankala vastata. (Vilkkä 2015, 94,107.) Ettei vastaajien määrä jäisi vähäiseksi, olisi hyvä lähettää muistutusviesti kyselyyn vastaamisesta. Tulee myös olla tarkkana kysymysten muotoilussa, jotta vastaajille ei tulisi epäselvyyksiä kysymykseen vastaamisessa.

Verkkokyselyn ero perinteiseen kyselyyn verrattuna on sen toteutuksen puolesta, joka on verkkokyselyssä tekninen. Verkkokyselykin tarvitsee alustaksi kyselylomakkeen. Nimitys verkkokysely tulee siitä, että kysely toteutetaan verkon kautta. Verkkokyselyn voi toteuttaa teknisesti usealla eri tavalla. Verkkokyselyn voi tehdä esimerkiksi suoraan sähköpostin tekstikenttään, sähköpostin liitetiedostona tai vaikkapa sähköpostilla lähetetyn kyselykutsun avulla. Kyselykutsun lähettäminen sähköpostilla on yleisin ja helpoin tapa lähettää kysely. Sähköpostiin tulevan linkin kautta vastaaja pääsee helposti kyselyyn ja vastaukset tallentuvat automaattisesti tietokantaan. Webropol on yksi aineistonkeruuohjelma, jonka avulla verkkokyselyn voi tehdä. Verkkokyselyn etuja ovat vastaamisen helppous, nopeus aineistonkeruussa sekä vastausten reaaliaikainen seuranta. (Kananen 2015b, 207–214.) Verkkokyselyn avulla pystytään saavuttamaan myös sellaisia kohderyhmiä, jotka asuvat esimerkiksi eri paikkakunnalla. Verkkokyselyn haittana voi olla vastaajien alhainen määrä. (Kananen 2014, 156–157.)

5.4 Webropol-kysely

Toteutimme kyselymme Webropol kyselyinä eli verkkokyselyinä, jotka lähetimme sähköpostilla. Päädyimme Webropol kyselyyn sen helppouden takia, kyselyn tekeminen, tallentaminen ja jatkaminen ovat vaivatonta. Webropol alustalla pystyy valitsemaan kysymyksille laajasta valikoimasta erilaisia vastausvaihtoehtoja, esimerkiksi monivalinta- tai asteikkokysymyksiä, alustalla pystyy myös valitsemaan, onko kysymykseen vastaaminen vapaaehtoista vai

pakollista. Webropol alustaa on helppo käyttää, alustalta löytyy useita eri vaihtoehtoja kyselyn ulkonäköön, joka vaikuttaa kutsuvasti kyselyyn. Kyselyssä halusimme selvittää, minkälaisia erilaisia tarvikkeita sosionomiopiskelijat haluaisivat käyttää askarteluissa perusmateriaalien lisäksi, esimerkkeinä annoimme peruna, folio, vanupuikko.

Tärkein selvitettävä asia vastaajilta oli, minkälaisia aiheita he haluaisivat ideapankkiin kädentaidoista. Esimerkkeinä tässä oli syksy, joulukuukausi, äitienpäivä jne. Kyselyssä oli yhteensä neljä kysymystä, joista kaksi oli avointa kysymystä, kaksi valintakysymystä sekä vapaasanalaatikko. Tarvitsimme myös ideapankin testaaajia, joten viimeisenä kysyimme halukkuutta osallistua ideapankin testaukseen, jolloin sai laittaa vapaaehtoisesti koulun sähköpostin sille varattuun laatikkoon kyselyssä, jotta pystyimme lähettämään ideapankin testattavaksi. Teimme kysymyksistä lyhyitä ja selkeitä, jotta ne ovat helposti ymmärrettävissä sekä niihin on helppo vastata.

Halusimme lähettää kyselyn mahdollisimman monelle kohderyhmään kuulvalle, joten pyysimme apua opiskelijapalveluista, jotta vain sosionomiopiskelijat saivat kyselymme. Olisimme itse pystyneet lähettämään kyselyn kaikille Xamkin opiskelijoille, mutta halusimme saavuttaa ainoastaan sosionomiopiskelijat, joka onnistui hyvin koulun avustuksella. Kirjoitimme itse valmiin sähköpostiviestin, jossa kerroimme, keitä olemme, opinnäytetyöstämme, kyselyn ajankohdasta sekä liitimme linkin meidän kyselyymme. Linkin sai helposti Webropolista kopioitua. Valmiin sähköpostiviestin lähetimme koulun yhteys henkilölle, joka lähetti viestin eteenpäin kaikille Xamkin päivätoteutuksessa sekä monimuodossa oleville sosionomiopiskelijoille, joita oli lopulta 654 meitä lukuun ottamatta. Webropolin asetuksista pystyimme valitsemaan, että kyselyyn vastataan anonymisti, joten vastaajat jäivät meille anonymiksi. Ja koska saimme apua opiskelijapalveluista niin emme edes tiedä ketkä saivat linkin kyselyymme.

Kuten aiemmin mainitsimme, olisi hyvä lähettää kyselystä muistutusviesti ennen kyselyn sulkeutumista, jotta mahdollisimman moni muistaisi vastata sii-

hen. Meidän oli tarkoitus lähettää muistutusviesti, mutta se jäikin vain luonnokseksi eli meillä kävi siinä pieni vahinko ja emme saaneet lähetettyä viestiä enää eteenpäin aikataulu syistä.

5.5 Kyselyn tulokset

Kyselyn sulkeuduttua sunnuntaina 27.3.2022, ryhdyimme analysoimaan kyselyn tuloksia seuraavan viikon aikana. Vastauksia kyselyymme saimme yhteensä 29. Kyselyyn vastanneista 20 aikoo suuntautua varhaiskasvatukseen ja yhdeksän vastanneista ei aio ainakaan tällä hetkellä suuntautua varhaiskasvatukseen.

Aloitimme analysoinnin luokittelu menetelmällä. Ensimmäiseksi analysoimme kysymyksen, jonka avulla selvitimme mitä materiaaleja vastaajat haluaisivat hyödyntää ideapankissa. Lähdimme liikkeelle lukemalla vastaukset läpi ja valitsemalla luokat, joihin vastaukset sijoitetaan. Luokat valikoituivat vastausten perusteella, jotka olivat kierrätysmateriaalit, luonnonmateriaalit ja muut. Teimme luokittelun paperille, jotta pystyimme paremmin hahmottamaan vastauksia. Kierrätysmateriaalit löytyivät 16:sta eri vastauksesta ja luonnon materiaaleja löytyi 14:sta eri vastauksesta. Useimmista vastauksista löytyivät sekä kierrätys että luonnonmateriaalit. Muut luokkaan laitettiin kaikki muut esille tulleet yksittäiset materiaalit, kuten maalit, glitteri, liima, helmet, ruokatarvikkeet. Vastaukset keskittyivät kierrätysmateriaaleihin sekä luonnosta löytyviin materiaaleihin, kuten luokista huomataan, niin päädyimme valitsemaan nämä molemmat ideapankin ideoihin.

Toiseksi analysoimme kysymyksen, jonka avulla selvitimme mistä aiheista vastaajat haluaisivat ideoita ideapankkiin. Lähdimme tässäkin kysymyksessä liikkeelle vastausten läpi käymisellä sekä luokkien valikoimisella. Luokat valikoituivat tässäkin vastausten perusteella ja ne olivat vuodenajat, juhlapyhät sekä muut. Vastauksia, joista löytyi vuodenaikoja, oli yhdeksän. Juhlapyhiä oli 10:ssä eri vastauksessa. Muut luokkaan laitoimme lasten toiveet, isänpäivä,

äitienpäivä, syntymäpäivät. Vastausten perusteella ideapankin aiheiksi muotoutui vuodenajat, jotka sisältävät myös juhlapyhät. Analysoitujen vastausten perusteella oli helppoa lähteä kehittämään ideapankkiin ideat.

Vapaa sana -laatikon kommentit olivat kannustavia kuten hyvä opinnäytetyöidea tuli useammasta vastauksesta ilmi sekä toivotettiin onnea opinnäytetyön tekoon. Kommentteja lukiessa meille tuli hyvä mieli ja jäi tunne, että meidän opinnäytetyömme ideaa arvostetaan.

Tarvitsimme ideapankin testaajia, joten laitoimme kyselyyn kysymyksen halukkuudesta testata ideapankkia. Vastaajista kahdeksan oli halukas testaamaan ideapankkia, kun taas 21 vastaajaa eivät olleet halukkaita testaajia.

Vaikka ideapankki on suunnattu varhaiskasvatukseen, sitä voi kuitenkin hyödyntää myös muidenkin asiakasryhmien kanssa, kuten vanhusten tai kehitysvammaisten kanssa. Kuten kyselyn vastauksissa tuli myös ilmi, ideapankin hyödyntäminen muuallakin, kun vain varhaiskasvatuksessa.

Määrällisiä keinoja käyttäen on mahdollista käsitellä myös laadullista aineistoa. Laadullisesta aineistosta on mahdollista laskea ilmaisujen ja käsitteiden määriä sekä käsitteiden ominaisuuksia. Perinteisessä sisältöanalyysissä tapahtuu sanaparien sekä sanojen etsiminen ja niiden määrällinen laskeminen. (Kananen 2014, 124–126.)

Pragmaattisessa analyysissä aineistoista, esimerkiksi kyselyistä tai haastatteluilta etsitään teemoja, joista luokat muodostetaan. Teemat muodostuvat asioista, jotka tulevat ilmi aineistoista. Pragmaattisen analyysin voi toteuttaa teorianohjaamana, teorialähtöisesti tai aineistolähtöisesti. Aineistolähtöisessä pragmaattisessa analyysissä luokitellaan se mitä aineistoista on saatu näkyväksi. (Vilka 2021, 154–156.)

6 IDEAPANKKI

Aiheeksemme ideapankkiin valikoitui kädentaidot, ja kädentaitoja tarkkailimme lapsen hienomotoriikan tukemisen kautta. Etsimme internetistä löytyisikö tiedostoa tai sivustoa, jossa olisi koottu samaan paikkaan useampi askartelu idea, eikä silmiimme sellaista helposti osunut. Tällaista koottua ideapankkia olisimme itse kaivanneet harjoitteluissamme varhaiskasvatuksessa, kun kaikki on aika lailla uutta ja piti pohtia tuokioita lapsille.

Pohtiessamme kohderyhmää, päädyimme tekemään kyselyn sosionomiopiskelijoille, joista muodostui osa meidän kohderyhmäämme. Pääkohderyhmänä opinnäytetyössämme ovat kuitenkin vastavalmistuneet varhaiskasvatuksen sosionomit, koska mielestämme heillä tällaiselle ideapankille olisi suurin tarve, kun aloittaa työelämän varhaiskasvatuksessa eikä mahdollisesti ole vielä kertynyt itselleen materiaalisalkkua, josta löytää ideoita tuokioille. Sosionomiopiskelijat tulevat olemaan valmistuttuaan pääkohderyhmäämme, joten ajattelimme, että he olisivat paras valinta kyselyymme vastaajiksi. Kyselystämme kerromme yksityiskohtaisesti kohdassa 6.4 ja kyselyn tuloksista kohdassa 6.5.

Katsottuamme kyselyn tulokset läpi ja analysoituamme ne, lähdimme kehittämään askarteluja sosionomiopiskelijoiden toiveiden pohjalta. Meidän ei tarvinnut etsimällä etsiä internetistä ideoita ideapankkiin, vaan osa askarteluista oli meille ennestään tuttuja, mitä olimme joskus tehneet, osa aivan uusia keksimiämme ideoita ja osa ideoista tuli sattumalta internetissä vastaan. Kirjoitimme ideat paperille aiheiden mukaan, yläkohdiksi muotoutuivat vuodenajat kevät, syksy ja talvi ja alakohdiksi tulivat juhlapyhät pääsiäinen, vappu, itsenäisyyspäivä, joulukuukuu, uusivuosi sekä ystävänpäivä. Katsoimme myös mitä tarvikkeita askarteluihin tarvitsisimme. Meiltä molemmilta löytyi ennestään askartelumateriaalia, joita pystyimme hyödyntämään askarteluissa, sekä muutamia puuttuvia pieniä tarvikkeita saimme yhteistyökumppaniltamme, joten askarteluihin emme joutuneet ostamaan mitään uutena.

Pohdimme, kuinka toteuttaisimme ideapankin, miten askartelut tulisi toteuttaa ja miten käyttäisimme kuvia ideapankissa. Halusimme sisällyttää askarteluideaan kuvan tarvittavista materiaaleista sekä kuvan valmiista askartelusta. Kuvien lisäksi kirjoitimme tarvittavat tarvikkeet ja materiaalit sekä työvaiheet. Askarteluihin käytimme kaksi päivää. Ideapankista löytyvät ideat kuvineen ovat meidän itse tekemiä ja kuvattuja. Otimme kaikki kuvat omilla puhelimilla, joista sitten lähetimme kuvat sähköpostin kautta tietokoneelle, josta ne oli helppo siirtää ideapankkiin.

Ideapankin kokoamisessa oli paljon haasteita Wordin toimimisen kanssa. Tarkoituksena oli saada tiedosto valmiiksi 4.4.2022, jotta ideapankin testaajilla olisi ollut kaksi viikkoa aikaa testata ideapankkia. Lopulta saimme Wordin ja työaika- taulujen takia ideapankin valmiiksi vasta 10.4.2022. Annoimme testaajille aikaa testata ideapankkia ja antaa palautteen 20.4.2022 asti ja samalla nipistimme itseltämme muutaman päivän palautteen läpikäymiseen, kun tavoitteenamme oli saada koko opinnäytetyö valmiiksi viimeistään 24.4.2022

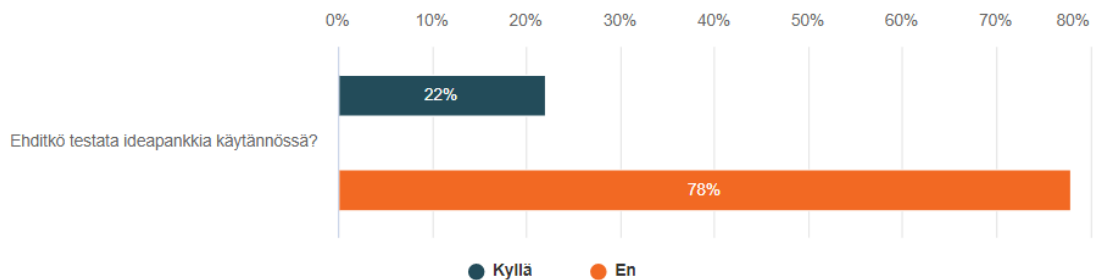
6.1 Ideapankin palautekysely ja tulokset

Lähetimme lopuksi ideapankin testaajille palautekyselyn ideapankista 10.4.2022, jonka avulla selvitimme testaajien mielipiteen ideapankista. Palautekyselyssä oli 1,5 viikkoa vastausaikaa, jonka aikana oli mahdollisuus testata ideapankkia sekä vastata palautekyselyyn. Kyselyssä oli kaksi asteikkokysymystä, kaksi valintakysymystä, yksi avoin kysymys sekä yksi vapaasana laatikko. Kysymysten avulla selvitimme, oliko ideapankkia helppo käyttää sekä miten koki teoriaosuuden määrän. Halusimme myös selvittää, oliko ideapankin teoriasta hyötyä ja jos oli niin miten. Lähetimme muistutusviestin ideapankin testaamisesta sekä palautekyselyyn vastaamisesta kaksi päivää ennen kyselyn sulkeutumista.

Lähetimme ideapankin testattavaksi 11 henkilölle. Kyselyn kautta saimme kahdeksan vapaaehtoista sosionomiopiskelijaa testaamaan ideapankkia. Toimeksiantajamme puolelta saimme yhden valmistuneen sosionomin testaa-

maan ideapankkia. Pyysimme myös kahta tuttavaamme, jotka ovat jo valmis-
tuneet sosionomeiksi, testaamaan ideapankkia. Palautekyselyyn vastasi lo-
pulta yhdeksän vastaajaa, eli vastausprosentti on 81,82 %. Palautekyselymme
analysoimme Webropolin avulla. Webropolista saimme valmiit prosenttimäärät
vastausvaihtoehdoille ja samalla kuvat taulukoista, joissa näkyy vastaukset.

Halusimme ensimmäiseksi selvittää, testattiinko ideapankkia käytännössä.
Kuten alla olevasta kuvasta 1 huomataan, 22 % eli vain kaksi ehti testata
ideapankki käytännössä. Ideapankkia ei siis ehtinyt testata 78 % vastaajista.
Lyhyen testaamisajan takia ideapankin kokeilu käytännössä oli haasteellista,
mikä vastausprosentteissa huomataan.

	Kyllä	En
n	2	7
Prosentti	22,2%	77,8%

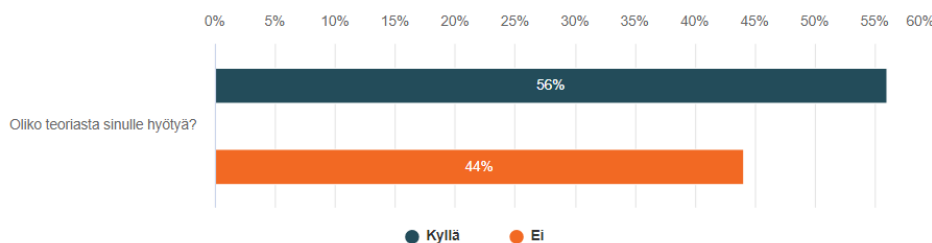
Kuva 1. Ideapankin testaaminen käytännössä.

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	En osaa sanoa	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Keskiarvo
Oliko ideapankkia helppo käyttää?	0,0 %	0,0 %	0,0 %	44,4 %	55,6 %	4,6
Oliko teoriaa sopivasti?	0,0 %	0,0 %	11,1 %	44,5 %	44,4 %	4,3

Kuten taulukosta 1 ilmenee, kysyimme toiseksi ideapankin helppokäyttöisyyttä. 55,6 % oli täysin samaa mieltä, että ideapankkia oli helppo käyttää. 44,4 % oli osittain samaa mieltä ideapankin helppokäyttöisyydestä. Kysymyksessä oli asteikko 1–5, josta keskiarvoksi tuli 4,6. Tästä voimme todeta, että ideapankkia oli helppo käyttää. Kolmanneksi kysyimme, oliko ideapankissa sopivasti teoriaa. 44,4 % oli täysin samaa mieltä ja 44,5 % oli osittain samaa

mieltä, että teoriaa oli sopivasti. 11,1 % ei osannut sanoa oliko teoriaa sopivasti.

Seuraavaksi kysyimme, oliko ideapankin teoriasta hyötyä ideapankin testäjille. 56 % vastasi, että ideapankin teoriasta oli hyötyä, kun taas 44 % koki, ettei teoriasta ollut hyötyä, kuten kuvasta 2 käy ilmi.

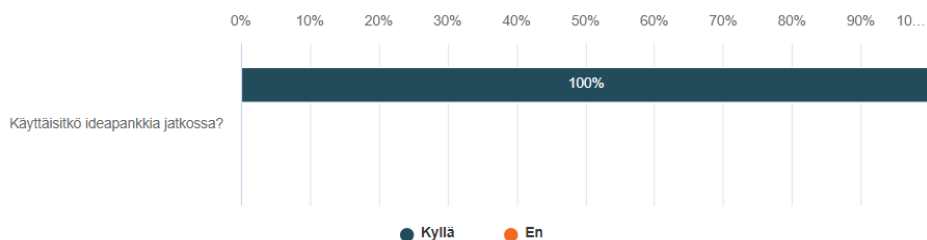

	Kyllä	Ei
n	5	4
Prosentti	55,6%	44,4%

Kuva 2. Ideapankin teorian hyöty.

Halusimme saada selville, miten teoriasta oli vastaajille hyötyä, jos vastasi edellä olevaan kysymykseen kyllä. Vastaajat vastasivat vapaa sana -muodossa. Vastauksista nousi esille teorian hyöty sille mitä tehdään ja miksi. Teoria on myös hyvää muistutusta ja mieleen palauttamista.

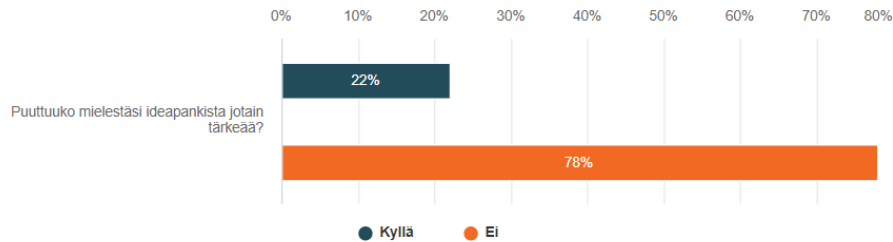
Halusimme selvittää, käytettäisiinkö ideapankkia myös jatkossa. Kaikki vastaajista eli 100 % käyttäisi ideapankkia jatkossa, kuten kuvasta 3 huomataan. Vastauksista voimme päätellä, että ideapankista on varmasti hyötyä varhaiskasvatuksessa tavalla tai toisella.

	Kyllä	En
n	9	0
Prosentti	100,0%	0,0%

Kuva 3. Ideapankin käyttäminen jatkossa.

Halusimme saada selville, puuttuiko vastaajien mielestä ideapankista jotain tärkeää. Kuvasta 4 huomataan, että vastaajista 78 % koki, että ideapankista ei puuttunut mitään. Kun taas 22 % koki, että jotain tärkeää puuttui.

	Kyllä	Ei
n	2	7
Prosentti	22,2%	77,8%

Kuva 4. Puuttuiko mielestäsi ideapankista jotain tärkeää?

Kysyimme vapaa sana muodossa mitä tärkeää ideapankista mielestäsi puuttui, jos oli vastannut edelliseen kysymykseen kyllä. Vastauksista nousi esille kuvien käyttö ideapankissa. Jokaisesta askarteluideasta toivottiin kuvaa valmiista tuotoksesta sekä työvaiheista.

Viimeiseksi toivoimme vastaajilta terveisiä meille ideapankin tekijöille vapaa sana muodossa. Päälimmäiseksi nousi esille kiitokset meille ideapankin tekijöille, minkälainen ideapankki oli saatu kasaan sisältöineen. Aihevalinta sekä ideapankin hyödyntäminen nousivat myös esille positiivisesti. Vastauksesta ilmeni myös, että jo pitkään alalla työskennellyt ei hyödy niin paljoa ideapankista kuin vasta uransa alkutaipaleilla oleva.

7 POHDINTA

Aloitimme opinnäytetyöprosessin tammikuussa 2021 pohtimalla ideoita opinnäytetyömme aiheeksi. Alun perin meillä oli tarkoitus tehdä tutkimuksellinen opinnäytetyö, mutta tarkemmin pohdittuamme halusimme toteuttaa sellaisen opinnäytetyön, josta on meille myös jatkossa hyötyä. Päädyimme siksi toiminnalliseen opinnäytetyöhön, joka on meidän tapauksessamme kehittämistyö. Meillä kesti kuitenkin jonkin aikaa keksiä hyvä idea kehittämistyöhön, mutta ideoita heitellessämme ideamme kohtasivat ja lopulta syntyi ideapankki kädentaidoista. Sitten pohdimme, miten saisimme ideat ideapankkiin. Tarkoitus

oli haastatella varhaiskasvatuksen opettajia, mutta pohdittuamme tarkemmin halusimmekin tehdä verkkokyselyn ja toteuttaa sen sosionomiopiskelijoille eikä varhaiskasvatuksen opettajille. Koronan takia verkkokysely oli parempi vaihtoehto kuin haastattelu, koska verkkokysely on helpompi lähettää monelle henkilölle, jolloin vastausprosentti voi olla suurempi eikä tarvitse alkaa sopia haastatteluajoja. Vaihdoin varhaiskasvatuksen opettajat sosionomiopiskelijoihin, koska sosionomiopiskelijat, jotka suuntautuvat varhaiskasvatukseen hyötyvät ideapankin teoriasta enemmän kuin alalla jo useamman vuoden olleet. Ideapankin ideoista kuitenkin jokainen varhaiskasvattaja varmasti hyötyy.

Meillä oli vaikeuksia löytää toimeksiantajaa, mutta lopulta se löytyi lähempää kuin osasimme arvata. Kyseessä on yksityinen päiväkotitoiminta, jossa toinen meistä työskentelee. Kysyimme voisiko päiväkotitoiminta lähteä mukaan meidän opinnäytetyöhömme eikä heillä ollut mitään sitä vastaan, joten saimme lopulta toimeksiantajan opinnäytetyöhömme.

Vuoden 2022 alussa meidän oli tarkoitus valmistua vasta loppuvuodesta, mutta pohdittuamme asiaa päätimmekin valmistua puolta vuotta aikaisemmin. Meille tuli kiire, sillä molempien ollessa työelämässä opinnäytetyön ohella, joten sekään ei auttanut yhtään aikataulun kanssa. Olimme kuitenkin päättäneet, että saamme opinnäytetyön valmiiksi yli puolta vuotta aikaisemmin kuin oli tarkoitus, joten teimme aivan valtavasti töitä sen eteen, että opinnäytetyö valmistuisi oikeaan aikaan. Opinnäytetyömme suunnitelma hyväksyttiin 31.1.2022. Suunnitelmaakin muokkasimme useamman kerran ideamme muuttuessa. Suunnitelman hyväksymisen jälkeen pääsimme tekemään sopimuksen yhteistyökumppanimme kanssa. Etsimme lähteitä, joiden pohjalta kirjoittaisimme lisää teoriaa opinnäytetyöhömme. Ennen suunnitelman hyväksymistä ja luullen, että valmistumiseen olisi vielä noin vuosi aikaa oli molemmilla motivaatio kadoksissa. Motivaatiota kuitenkin löytyi nopeasti, kun valmistuminen lähenikin puolella vuodella. Jaoimme teoriaosuuden, jotta kumpikin pystyi kirjoittamaan sitä itsenäisesti. Teorian kirjoittamisen ohella suunnittelimme myös tulevaa ideapankkia. Pohdimme mitä kysyisimme sosionomiopiskelijoilta ja suunnittelimme mitä ideapankkiin haluaisimme. Kyselylomake tehtiin tutkimuskysymysten avulla Webropolilla, jossa kyselyn tekeminen sujui ongelmitta.

Halusimme lähettää kyselyn ainoastaan sosionomiopiskelijoille ja pohdimme miten se onnistuisi. Kysyimme asiaa opinnäytetyömme ohjaajalta ja hän neuvoi meitä ottamaan yhteyttä opiskelijapalveluihin. Laitoimme sähköpostia opiskelijapalveluihin ja kerroimme tilanteemme. Opiskelijapalveluista saatiin viestin välitys apua ja he laittoivat sähköpostimme jakoon kaikkiin Xamkin yksiköihin. Viesti lähti yhteensä 654 sosionomiopiskelijalle, meitä lukuun ottamatta. Kyselyymme vastasi lopulta vain 29. Pohdimme miksi vastauksia tuli noin vähän verrattuna siihen monelle sähköposti lähetettiin. Yksi syy vastausmäärän vähäisyyteen oli varmasti muistutusviestin lähettämättä jättäminen, viestin lähettäminen olisi luultavasti tuonut lisää vastaajia kyselyymme. Emme usko, että kyselyn pituus olisi vaikuttanut vastaamatta jättämiseen, mielestämme kysely oli sopivan pituinen, koska kysymyksiä oli vain 6. Pohdimme myös sosionomi alan laajuutta, moni ei varmastikaan suuntaudu varhaiskasvatukseen, joten kysely ei koskettanut silloin heitä eikä he sen takia olleet sitten edes meidän kohderyhmäämme. Olimme kuitenkin ennen kyselyn lähettämistä ajatelleet, että saammeko edes 10 vastaajaa, joten siihen nähden vastaaja määrä oli meille positiivinen yllätys.

Seuraavaksi analysoimme kyselyn vastaukset. Kävimme vastauksia läpi, jotka sitten luokittelimme ja sen perusteella valikoitui ideapankin sisältö. Vastaajilta tuli hyvin samanlaisia toiveita ideapankin suhteen. Suurimmalla osalla oli toive luonnon- sekä kierrätysmateriaaleista ja askarteluiden aiheista, jotka olivat vuodenaajat sekä juhlapyhät. Analysointi sujui hyvin, johon vaikutti vastaajamäärä. Vastauksissa oli paljon samankaltaisia vastauksia, mikä helpotti vastauksien analysointia. Analysointi oli meille kuitenkin haastavin osuus opinnäytetyössämme, mutta luettuamme teoriaa ja yhdessä tehdessämme tämäkin osuus onnistui.

Analysoinnin jälkeen lähdimme miettimään ideapankkia, mitä askarteluja ideapankkiin tulisi ja millainen rakenne ideapankissa olisi. Askarteluideoissa otimme huomioon luonnon- sekä kierrätysmateriaalit, mitkä tulivat helposti mukaan askarteluihin. Meidän oli helppo lähteä kehittämään askarteluideoita vuodenaikojen mukaan. Meidän ei tarvinnut etsiä valmiita ideoita internetistä,

vaan osa ideoista oli tullut meille jo aiemmin työelämässä vastaan ja osan keksimme itse, jotkut ideat tulivat myös sattumalta internetissä vastaan. Askartelut askartelimme yhdessä ja toinen aina kuvasi tarvikkeet ja valmiin tuotoksen. Tarkoitus oli saada jokaiseen ideaan kuva, mutta aikataulu syistä emme ehtineet askarrella kaikkia ideoitamme ja sen takia kuvat jäi myös ottamatta. Jos aikaa olisi ollut enemmän olisimme tehneet jokaisen askartelun ja kuvanneet ne.

Ideapankin kokoamisvaihe tuotti yllättävän paljon haastetta. Askarteluista otetut kuvat saimme hyvin siirrettyä tietokoneelle, ja ideoiden työvaiheiden kirjoittaminen sujui ongelmitta. Kun lähdimme lopulta kokoamaan lopullista ideapankkia toisen meistä koneella, Word alkoi temppuilla. Yritimme lähettää ideapankin toisen koneelle, mutta tiedoston avaaminen ei onnistunut oikeassa muodossa. Ideapankkia oli saatu kuitenkin jo tehtyä jonkun verran, joten emme halunneet aloittaa sitä alusta toisen koneella. Ideapankin kokoamiseen meni yllättävän paljon aikaa, joten alkuperäinen aikataulumme ei pitänyt, vaan jouduimme lyhentämään ideapankin testausaikaa. Testausaika oli lopulta 1,5 viikkoa suunnitellun kahden viikon sijaan. Lähetimme ideapankin liitetiedoston sähköpostilla 11:sta halukkaalle testaajalle, johon laitoimme samalla myös linkin palautekyselyyn. Koimme helpoimmaksi, että ideapankki sekä palautekysely olivat samassa sähköpostissa, etteivät ne hukkuisi erilleen vastaajien sähköpostivirtaan. Tästä muistimme laittaa myös muistutusviestin.

Palautekyselyyn vastasi yhdeksän vastaajaa. Vaikka laitoimme muistutusviestin kaikki testaajat eivät kuitenkaan vastanneet palautekyselyyn. Pohdimme syitä miksi vain yhdeksän vastasi. Yksi syy voisi olla, että testiaika oli aika lyhyt siihen nähden, miten laaja ideapankki on. Kerroimme, ettei haittaa, vaikka ideapankkia ei ehtisi testata käytännössä, riittää, että perehtyy ideapankin sisältöön. Huomasimme, että muutama ehti kuitenkin testata ideapankkia käytännössä. Pohdimme myös miksi kaksi halukasta testaajaa eivät kuitenkaan vastanneet palautekyselyyn, koska olivat kuitenkin halukkaita mutta vapaaehtoisia testaajia. Kaikki palautekyselyyn vastaajat olivat anonyymejä, joten emme pystyneet lähettämään vielä muistutusviestiä näille kahdelle vastaa-

matta jättäneille, koska emme tienneet ketä he ovat. Kaikki ideapankin testajat sekä palautekyselyyn vastaajat olivat mukana vapaaehtoisesti, joten emme myöskään voi vaatia ketään vastaamaan palautekyselyymme.

Lähdimme läpikäymään sekä analysoimaan palautekyselyn vastauksia. Webropol helpotti meidän työtämme osittain analysoimalla vastauksia valmiiksi, lukuun ottamatta avointen kysymysten vastauksia. Koimmekin, että palautekyselyn analysointi oli helpompaa verrattuna edelliseen kyselyyn. Avointen kysymysten vastaukset lähdimme luokittelemaan samalla tavalla kuten aiemmassa kyselyssä. Olimme yllättyneitä, miten paljon positiivista palautetta ideapankkia sai. Vastauksista nousi esille, että ideapankki on hyödyllinen ja kelpo työkalu varsinkin tuoreelle varhaiskasvatuksen ammattilaiselle. Ideapankkia pystyy hyödyntämään muidenkin asiakasryhmien kanssa.

Kävimme toimeksiantajamme kanssa läpi valmiin ideapankin ja saimme muutamain vinkin parannella ideapankkia, josta otimme neuvosta vaarin. Saimme myös hyvää palautetta ideapankista ja että ideapankki vastaa sitä mitä me lähdimme tekemään eli työkalua vastavalmistuneille varhaiskasvattajille, jotka saavat ideapankista materiaalisalkun alun omalle työuralleen. Olemme antaneet toimeksiantajallemme luvan laittaa ideapankin myös jakoon muihin yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan yksiköihin, mikäli he niin haluavat.

Tutkimustuloksia etsiessämme, huomasimme, että tutkimustuloksia varhaiskasvatuksen kädentaidoista ei juurikaan löytynyt. Koitimme etsiä useampaankin kertaa koko opinnäytetyön prosessin aikana tutkimustuloksia, mutta tuloksetta. Tutkimukset, joita löysimme, olivat maksunmuurin takana. Katri Ahlholm (2014) kertookin myös itse huomanneensa tutkimuksien vähäisyyden varhaiskasvatuksen kädentaidoista. Tämän takia hän kokee oman Pro gradu tutkimuksensa merkittävämpänä.

Olemme loppua kohden tiivistäneet yhteistyötämme. Olemme halunneet tehdä mahdollisimman paljon yhdessä samassa paikassa tai etäyhteydellä teamsin välityksellä, jolloin meillä on ollut enemmän motivaatiota työskennellä sekä

kannustimme toisiamme jatkamaan ja jaksamaan. Paljon on jouduttu aikatauluja sumplimaan, mutta on myös jaettu tekemisiä, että kumpikin voi tehdä itsekseen. Koska olemme molemmat olleet työelämässä koko opinnäytetyöprosessin ajan, vapaapäiviä ei tunnettu, vaan silloin ehti tehdä parhaiten opinnäytetyötä. Jaksaminen ja stressitasot ovat olleet todella koetuksella, mutta yhdessä tästä selviämme loppuun asti ja lopulta valmistumme. Valmistumisen lähestyminen on auttanut jaksamaan vielä vähän, koska tiedämme, että tämäkin loppuu aikanaan.

7.1 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Jo opinnäytetyötä suunniteltaessa kiinnitimme tarkasti huomiota lähteisiin, nimenomaan kirjoittajiin ja julkaisuvuosiin. Pyrimme löytämään mahdollisimman tuoreita lähteitä, jotta tieto ei olisi vanhentunutta. Opinnäytetyön alusta lähtien lähdekriittisyys täytyy pitää mielessä koko opinnäytetyöprosessin ajan. Asiantuntijaksi tunnistetun tekijän aineistojen valinta on suositeltavaa, jotta varmistaa lähteiden luotettavuuden. Lähteiden tuoreudella on myös suuri merkitys, koska tutkimustieto voi muuttua nopeasti, joten mahdollisimman tuoreiden lähteiden käyttöä suositellaan. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 72–73.)

Verkkotutkimusta tehdessä voi tutkimustulosten luotettavuus olla ongelmallinen, kun vastaajia ei välttämättä tunneta. Mikäli kysely on avoin ja kyselyyn voi vastata kuka vaan, ei ole takuita siitä, kuka kyselyyn on vastannut. Tällöin on vaara, että vastaajat eivät välttämättä ole kohderyhmää. (Kananen 2014, 265.) Pohdimme yhdessä, miten meidän tulisi verkkokysely lähettää, jotta se saavuttaisi parhaiten haluamamme kohderyhmän. Olisimme pystyneet lähettämään sähköpostiviestin kaikille Xamk:in opiskelijoille, mutta kysyimme, olisiko mahdollista saada sähköposti lähetettyä vain sosionomiopiskelijoille. Sähköpostiviestin lähettäminen onnistui lopulta ulkopuolisen henkilön kautta haluamallemme kohderyhmälle. Voimme siis olla varmoja ainakin siitä, että vastaajat olivat kaikki haluamaamme kohderyhmää. Me emme saaneet itsellemme sosionomiopiskelijoiden sähköposteja tietosuojan takia.

Tutkimusprosessin ollessa luotettava, vastaa tutkijan tekemät tulkinnat tutkittavan käsityksiä (Vilkkä 2015, 196.). Kyselyymme vastanneilla oli erilaisia näkemyksiä, mitä he ideapankkiimme haluaisivat ja jouduimme karsimaan sitä, mitä tulemme ideapankkiin laittamaan. Luotettavuuden säilyttämiseksi valitsimme kaikista useimmin esille tulleet toiveet.

Anonymiteetin turvaaminen voi olla vaikeaa sähköposti- ja internetkyselyssä, joka voi muodostua tutkimuseettiseksi ongelmaksi. Usein jo sähköposti voi paljastaa vastaajan. Kuitenkin kyselylomakkeessa on mahdollisuus vastata anonymisti, jolloin vastaajien henkilöllisyys ei selviä. (Vilkkä 2015, 94–95.) Lähetimme kyselyn sähköpostitse opiskelijapalveluiden yhteyshenkilölle, joka pystyi viestin laittamaan eteenpäin Xamk:in päivätoteutuksessa sekä monimuotototeutuksella oleville sosionomiopiskelijoille. Opiskelijoiden vastattuaan kyselyyn, kysely palautui meille anonymisti, jolloin emme saaneet selville vastaajien henkilöllisyyttä. Vastaajien jäädessä meille anonymiksi pystyimme myös raportoimaan tuloksia niin, että anonymisyys säilyy. Raportoitaessa onkin tärkeää säilyttää vastaajien anonymisyys, jolloin lunastetaan lupaus anonymiteetin säilyttämisestä (Heikkilä 2014, 29).

Kvantitatiivista tutkimusta tehdessä aineisto kerätään tutkimuslomakkeella. Tutkimuslomake ei ohjaile vastaajien vastaamista ja lomake on kaikille samanlainen. Tutkimuslomakkeessa kuitenkin huonoja puolia on se, että vastaaja voi vastata joko rehellisesti tai ei. Ongelmana voi olla myös se, että vastaajat ymmärtävät kysymykset omalla tavallaan, eikä välttämättä niin kuin tutkija kysymykset on ajatellut. (Kananen 2015b, 340–341.) Me päädyimme kvantitatiiviseen aineiston keruu menetelmään, koska koimme sen helpommaksi sekä varmimmaksi tavaksi kerätä aineistomme. Aikataulullisesti kyselylomakkeen lähettäminen oli meille paras keino saada vastaukset. Mielestämme kyselylomakkeessamme ei ollut riskiä siitä, että vastaajat eivät vastaisi totuudenmukaisesti, tärkeimmät kysymykset kun eivät olleet henkilökohtaisia. Huomasimme kuitenkin, että osa vastaajista oli ymmärtänyt kysymyksemme eri tavalla, kuin mitä me sillä tarkoitimme. Voi myös olla, että vastaaja halusi tuoda näiden kysymyksien kohdalla oman mielipiteen esiin, mikä ei vain kunnolla vastannut meidän kysymykseemme.

LÄHTEET

Ahlholm, K. 2014. 3-5-vuotiaiden kädentaidot - tekemisen iloa ja taitojen oppimista. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu-työ. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201405161408.pdf> [viitattu 23.4.2022].

Bricker, D. & Pretti-Frontczak, K. 2004. Varsu: varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelma. Arviointimenetelmä 3-6-vuotiaille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Bricker, D. & Waddell, M. 2004. Varsu: varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelma. Opetussuunnitelma 3-6-vuotiaille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Eerola-Pennanen, P., Koivula, M. & Siippainen, A. 2017. Valloittava varhaiskasvatus: oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. E-kirja. Tampere: Vastapaino. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 2.6.2021].

Goodway, J.D., Ozmun, J.C. & Gallahue, D.L. 2019. Understanding motor development: infants, children, adolescents, adults. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9., uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Iivonen, S., Laukkanen, A., Haapala, E. & Reunamo, J. 2016. Motoristen taitojen kehitys. Teoksessa Tieteelliset perusteet varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksille. 2016. Opetus- ja kulttuuriministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75406/OKM22.pdf?sequence=1&i#page=34> [viitattu 15.1.2021] 32-37.

Jaakkola, T. 2010. Liikuntataitojen oppiminen ja taitoharjoittelu. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa?: aikuisten päätökset ja kokemukset päivähoidossa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University.

Kananen, J. 2015a. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2015b. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

- Kananen, J. 2014. Verkkotutkimus opinnäytetyönä: laadullisen ja määrällisen verkkotutkimuksen opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Karjalainen, M., Lindroos, S., Matero, M. & Simola, T. 2020. Kasvatus- ja ohjausalan käsikirja. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Karling, M., Ritmala, M., Ojanen, T., Sivén, T., Vihunen R. & Vilén, M. 2009. Lapsen aika. Helsinki: WSOY Pro Oy.
- Karppinen, S. 2009. Kädentaidot ja käsityökasvatus. Teoksessa Ruokonen, I., Rusanen, I. & Välimäki, A. (toim.) Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa: iloa, ihmettelyä ja tekemistä. THL. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80314/3ade1cb7-b61e-4c73-b0a8-b0305b3f927b.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 10.4.2022]. 56-65.
- Karppinen, S. & Salovalta, H. 2001. Kädentaidot – taaperoiden tilkut, puupallikat, romut ja aarteet. Teoksessa Karppinen, S., Puurala, A. & Ruokonen I. 2001. Elämysten alkupoluilla: lähtökohtia alle 3-vuotiaiden taidekasvatukseen. 2. painos. Helsinki: Finn Lectura. 54-63.
- Karppinen, S. 2001. Kädentaidot – väline itsen ja ympäristön hahmottamiseen. Teoksessa Karppinen, S., Puurala, A. & Ruokonen, I. 2001. Taiteen ja leikin lumous: 4-8-vuotiaiden lasten taito- ja taidekasvatus. Helsinki: Finn Lectura. 106-119.
- Karvonen, P. 2000. Hyppää pois!: lapsen motoriiikan arviointi ja kehittäminen. Helsinki: Tammi.
- Kauranen, K. 2011. Motoriiikan säätely ja motorinen oppiminen. Helsinki: Liikuntatieteellinen seura.
- Koivunen, P-L. & Lehtinen, T. 2015. Kasvu kiikarissa: havainnoinnin käsikirja varhaiskasvattajille. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. 5., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) 2018. Varhaiserityiskasvatus. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pulkkinen, L. 2022. Lapsen hyvinvointi alkaa kodista. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pönkkö, A. & Sääkslahti, A. 2017. Liikkuva lapsi. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2017. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 4., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Rusanen, S. 2009. Lapsen kuvista kulttuurin kuviin. Teoksessa Ruokonen, I., Rusanen, I. & Välimäki, A. (toim.) Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa: iloa, ihmettelyä ja tekemistä. THL. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80314/3ade1cb7-b61e-4c73-b0a8-b0305b3f927b.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 3.4.2022]. 48-54.

Saarinen, S-L. 2014. Aistiseikkailu: elämyksiä ja toimintaa koko vuodeksi. Jyväskylä: PS-kustannus.

Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2018. OPH. PDF-dokumentti. Saatavilla: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf [viitattu 17.4.2022].

Viholainen, H. & Asunta, P. 2018. Motorisen oppimisen vaikeudet lapsen arjessa. Teoksessa Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) Varhaiserityiskasvatus. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy. 241-254.

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.-2. painos. Jyväskylä: Tammi.

Vilkkä, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä: ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilkkä, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2013. Lapsuus: erityinen elämänvaihe. 1.–5. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS
Xamk, Sosiaali- ja
terveysalan

1/2

17/02/2022

Opinnäytetyöntekijän / -tekijöiden nimi/nimet:	Anita Rautio Janica Sederqvist
Opinnäytetyöntekijän yhteystiedot: osoite, puhelinnumero, sähköposti (jos työllä useampi kuin yksi tekijä, yhden opiskelijan yhteystiedot riittävät):	
Korkeakoulu ja tutkinto, johon opinnäytetyö tehdään:	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Mikkelin kampus Sosionomi
Opinnäytetyön ohjaaja ja yhteystiedot (puhelinnumero/sähkö- posti):	Lea Saari-Kääriäinen
Opinnäytetyön nimi:	Lapsen motorikan kehitys kädentaitojen avulla : Ideapankki varhaiskasvattajille
Työn tavoitteet ja tarkoitus:	Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa varhaiskasvattajille helposti saatavilla oleva apuväline lasten kädentaitojen tueksi. Opinnäytetyön tavoitteena on helpottaa varhaiskasvattajia tuokioiden suunnittelussa kädentaitoihin liittyvän ideapankin avulla.
Tarvittavien tietojen / aineistojen kuvaus (Kuvaa tarkasti, mitä aineistoja tarvitaan ja mitä ajalta):	Tarvitsemamme aineisto tulee olemaan verkkokyselyn vastaukset. Kyselyissämme on kahden viikon vastausaika, joten aineistot tulevat siiltä ajalta kun kyselyt ovat voimassa. Teemme kaksi kyselyä. Ensimmäisessä kyselyssä kartoitamme sosionomiopiskelijoilta ideapankin teemoista, joiden avulla kokoamme ideapankin ja toisella kyselyllä kysymme mielipiteitä/palautetta ideapankin käytöstä.
Työssä sovellettavat menetelmät:	Kyselyt
Aineiston hallinta (miten aineisto käsitellään ja	Käytämme Webropol alustaa kyselyissä. Toteutamme kyselyt anonymisti, jolloin vastaukset palautuvat meille nimettömästi, eikä yksittäistä vastaajaa voi tunnistaa.

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS
Xamk, Sosiaaliala

2/2

säilytetään, kuka/keitä aineistoa käsittelevät sekä aineiston suojaus ja hävittäminen):	Webropol auttaa meitä käsittelemään vastaukset. Vain opinnäytetyöntekijät eli Anita ja Janica pääsee käsiksi aineistoon. Aineisto säilytetään meidän salasanojen takana Webropol alustalla. Poistamme aineiston opinnäytetyön valmistuttua.
Aikataulu:	Tarkoituksenamme on saada opinnäytetyö valmiiksi viimeistään huhtikuun aikana. Valmis opinnäytetyö pitää palauttaa viimeistään 2.5.2022. Tarkoituksenamme on valmistua 23.6.2022.
Opinnäytetyön raportointi ja julkaiseminen:	

Tutkimusluvan myöntäjä täyttää.

 Tutkimuslupa myönnetään. Tutkimuslupaa ei myönnetä.

Perusteet kielteiselle päätökselle:	
-------------------------------------	--

Tutkimusluvan myöntäjän nimi ja päivämäärä:	18.2.2022
---	-----------

Opinnäytetyöntekijä sitoutuu noudattamaan hyviä tutkimuseettisiä periaatteita liittyen aineiston keräämiseen, säilyttämiseen ja salassapitosäännöksiin. Opinnäytetyöntekijä sitoutuu käsittelemään aineistoa luottamuksellisesti. Henkilöitä ei tule mainita loppuraportissa omilla nimillään, ja mahdolliset suorat lainaukset tulee tehdä tavalla, josta tutkittavaa ei voida välittömästi tunnistaa. Mikäli opinnäytetyössä käsitellään henkilötietoja, tulee tutkimuslupahakemuksen liitteenä olla EU:n yleisen tietosuojajäsenasetuksen 13 ja 14 artiklojen mukainen tietosuojajailmoitus.

Kysely

Olemme sosionomiopiskelijoita Janica & Anita Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta Mikkelin kampukselta. Teemme opinnäytetyönä kehittämistyötä, jossa toteutamme ideapankin kädentaidoista varhaiskasvatukseen. Kyselyn avulla kartoitamme mitä te sosionomiopiskelijat haluaisitte tällaiseen ideapankkiin, esimerkiksi mistä aihepiiristä haluaisit ideoita (esim. syksy, talvi, joulujoulu jne.). Kokoamme vastausten perusteella aiheittain ideapankin kuvien ja teorian kera. Ideapankin on tarkoitus helpottaa esimerkiksi harjoitteluissa kädentaito tuokioiden suunnittelua ja tietenkin myös alalle jo valmistuneita tuokioiden suunnittelussa.

Olisimme kiitollisia, jos vastaisit kyselyymme. Kysely toteutetaan anonyymisti, joten vastaaminen tapahtuu nimettömästi. Kysely on lyhyt ja ytimekäs, joten se vie vain muutaman minuutin.

Tarvitsisimme myös ideapankin testaajia. Jos olisit kiinnostunut testaamaan ideapankkia harjoittelussa tai jo työelämässä, vastaa viimeiseen kysymykseen kyllä ja laita mieluiten koulun sähköposti laatikkoon, jotta voimme olla yhteydessä sinuun ideapankin tiimoilta. Ideapankin testaajille lähetämme myös palautekyselyn, jotta saamme palautetta ideapankista ja sen käytöstä. Palautekyselykin tullaan toteuttamaan myös anonyymisti. Ideapankin testaajien henkilöllisyys pysyy siis nimettömänä.

1. Aiotko suuntautua varhaiskasvatukseen?
2. Minkälaisia erilaisia tarvikkeita haluaisit hyödyntää askarteluissa? (Esimerkiksi peruna, folio, pumpulipuikko jne.)
3. Mistä aihepiiristä haluaisit askartelu ideoita? (Esimerkiksi syksy, joulujoulu, äitienpäivä jne.)
4. Vapaa sana.
5. Haluaisitko osallistua ideapankin testaamiseen?
6. Laitathan koulun sähköpostin alla olevaan laatikkoon, jotta voimme olla sinuun yhteydessä ideapankin tiimoilta, lähettää ideapankki sekä palautekysely.

Palautekysely ideapankista

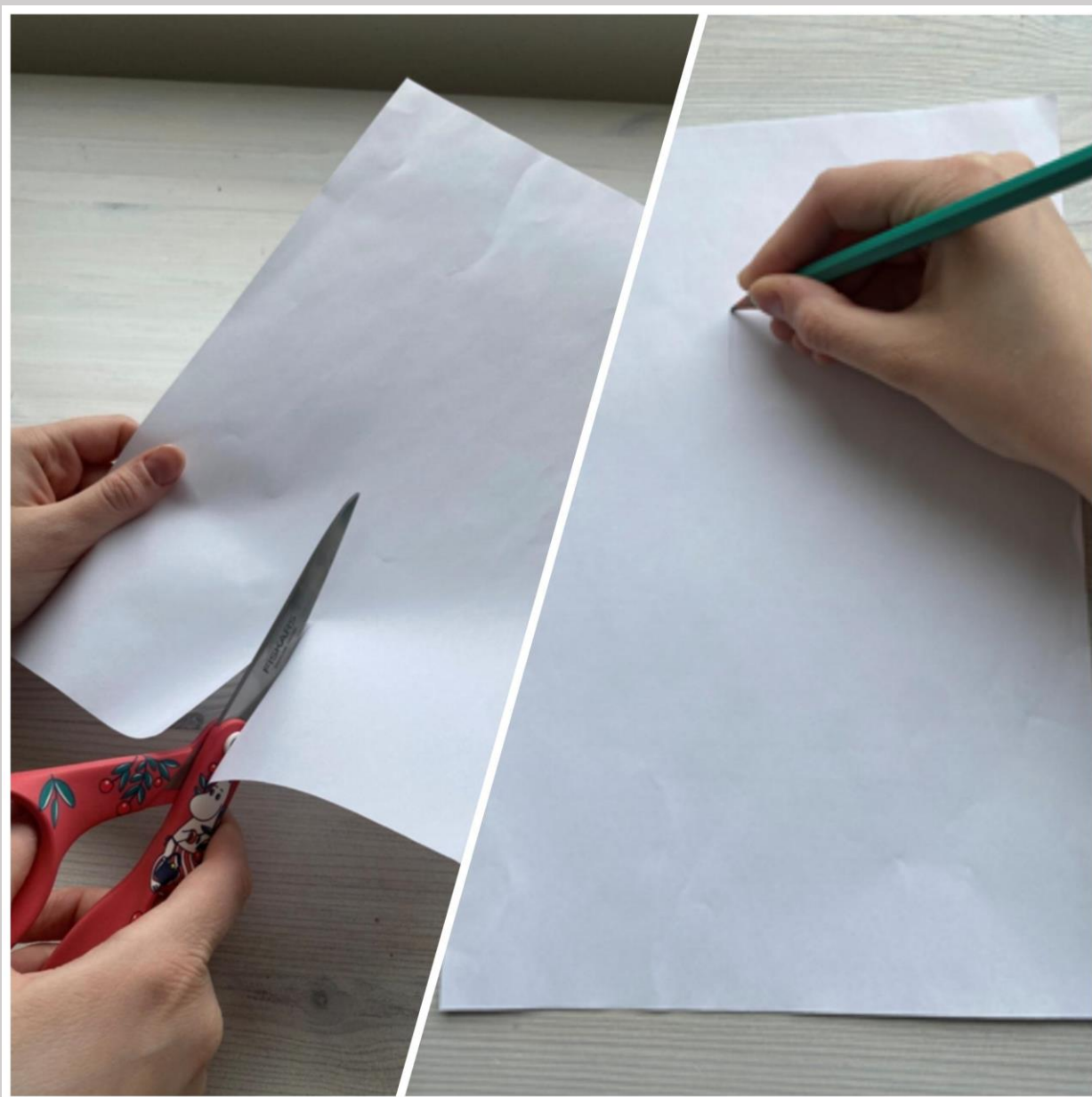
Olemme sosionomiopiskelijoita Janica & Anita Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta Mikkelin kampukselta. Teimme opinnäytetyönä kehittämistyötä, jossa toteutimme ideapankin kädentaidoista varhaiskasvatukseen. Kyselyn avulla kartoitimme mitä sosionomiopiskelijat haluaisivat tällaiseen ideapankkiin, esimerkiksi mistä aihepiiristä he haluaisivat ideoita (esim. syksy, talvi, joulujne.) sekä mistä materiaaleista. Kokosimme vastausten perusteella aiheittain ideapankin kuvien ja teorian kera. Ideapankin on tarkoitus helpottaa esimerkiksi harjoitteluissa kädentaito tuokioiden suunnittelua ja tietenkin myös alalle jo valmistuneita tuokioiden suunnittelussa.

Kiitos, että testasit meidän ideapankkiamme ja osallistuit meidän opinnäytetyöhömme. Sitten vielä palautekysely ideapankista. Palautekysely toteutetaan anonymisti, joten vastaaminen tapahtuu nimettömästi. Kysely on lyhyt, joten vastaamiseen kuluu vain muutama minuutti.

1. Ehditkö testata ideapankkia käytännössä?
2. Oliko ideapankkia helppo käyttää?
3. Oliko teoriaa sopivasti?
4. Oliko teoriasta sinulle hyötyä?
5. Miten teoriasta oli sinulle hyötyä?
6. Käyttäisitkö ideapankkia jatkossa?
7. Puuttuuko mielestäsi ideapankista jotain tärkeää?
8. Mitä tärkeää ideapankista mielestäsi puuttui?
9. Vapaa sana/terkkuja tekijöille!

Ideapankki kädentaidoista - lapsen hienomotorikan tukemiseen. Askarteluide-
oita jokaiseen vuodenaikaan

Ideapankki kädentaidoista – lapsen hienomotoriikan tukemiseen Askarteluideoita jokaiseen vuodenaikaan

Anita Rautio & Janica Sederqvist
2022
Sosiaalialan opinnäytetyö
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Sisällys

❖ Johdanto	3	★ Vinkkipankki	
❖ Hienomotoriikka	3	syksy	16
❖ Kädentaidot	4	➤ Pihlajanoksa	16
❖ Kevät	6	➤ Siiliaskartelu	16
➤ Sulava lumiukko	6	➤ Kärpässieni	17
➤ Taiteltava perhonen	7	❖ Talvi	18
• Pääsiäinen	8	• Itsenäisyyspäivä	18
➤ Pupu istutusastia	8	➤ Itsenäisyyskynttilä	18
➤ Munakennotipu	9	• Joulukuusi	19
• Vappu	10	➤ Käpytonttu	19
➤ Ilmapalloaskartelu	10	➤ Ikkunakuusi	20
➤ Vappuviuhka	11	• Ystävänäpäivä	21
❖ Vinkkipankki kevät	12	➤ Sydänikkunakoriste	21
➤ Kukka askartelu ki-		★ Vinkkipankki talvi	22
vistä	12	➤ Lumiukko ryhmätyö	22
➤ Kukka pöytäkoriste	12	➤ Lumiukkopainantamaa-	
• Pääsiäinen	13	laus	22
➤ Pajunkissa	13	• Joulukuusi	23
➤ Pupu painanta	13	➤ Käpykoriste	23
❖ Syksy	14	➤ Käpykuusi	23
➤ Puuaskartelu	14	➤ Kuusikoriste	24
➤ Sadonkorjuuaskartelu		• Uusivuosi	24
marjakori	15	➤ Ilotulitukset lumeen	24
		➤ Ilotulitusaskartelu pu-	
		haltamalla	25
		❖ Lähteet	26

❖ Johdanto

Ideapankki sisältää hienomotoriikkaa tukevia kädentaitoideoita. Sosionomiopiskelijoilta saimme kyselyn avulla teemat ideapankkiin sekä materiaalityöväet, jotka olivat kierrätys- sekä luonnonmateriaalit, joista kehitimme kädentaitoideoita. Ideapankissa on monipuolisesti jokaiseen vuodenaikaan liittyviä kädentaitoideoita. Useimmissa ideoissa pystytään hyödyntämään kierrätys- tai luonnonmateriaaleja. Ideoita pystyy muokkaamaan eri-ikäisiin lapsiryhmiin sopiviksi. Tuokion ohjaajana voit itse valmistella esim. pienemmille lapsille enemmän valmiiksi, koska leikkaaminen voi olla haastavaa heille, kun taas isommat lapset pystyvät tekemään itse enemmän.

Ideapankin alussa on laajempi teoriaosuus hienomotoriikasta sekä kädentaidoista, jonka jälkeen tulee vuodenajat omine juhlapyhineen, sisältäen kädentaitojen ideat. Jokainen idea sisältää tarvikelistan, työvaiheet sekä mitä se kehittää hienomotorisesti lapsessa. Useimmissa ideoissa on myös havainnekuva askarteluista sekä muutamissa myös työvaiheista. Ideapankki sisältää myös vinkkipankki osioita, jotka sisältävät ideoita, joita emme ole kuvanneet. Ideoihin voi olla myös lisätty vinkkejä, kuinka eri tavoilla voit myös askartelut toteuttaa, joten ideapankista muodostui lopulta laaja ja kattava kokonaisuus, josta saa hyvän alun omaan materiaaliopankkiin. Ideapankki on suunnattu sosionomiopiskelijoille sekä vastavalmistuneille varhaiskasvatuksen sosionomeille. Ideapankkia voi tietenkin hyödyntää kuka vaan varhaiskasvatuksen alalla työskentelevä ja miksi ei myöskin vanhus ja kehitysvamma puolella työskentelevät.

❖ Hienomotoriikka

Ideapankissa keskitymme hienomotoriikkaan. Motoriikka jaetaan hienomotoriikkaan sekä karkeamotoriikkaan. Karkeamotoriikka on suurten lihasryhmien hallintaa, kun taas hienomotoriikka keskittyy käden tarkkoihin liikkeisiin. Hienomotoriikkaa vaativissa tehtävissä tarvitaan myös käden ja silmän yhteistyötä (Saarinen 2014, 32).

Harjoiteltaessa kädentaitoja sekä kuvallista ilmaisua hienomotoriset taidot kehittyvät. Kädentaidot ja hienomotoriikka liittyvät siis vahvasti toisiinsa, näiden taitojen avulla lapsi oppii käyttämään kyniä, saksia, siveltimiä ja liimaa. (Saarinen 2014, 30.)

2-vuotias lapsi harjoittelee kynän käyttöä sekä opettelee ympyrän piirtämistä, mutta pitää kynää vielä kämmenotteessa. Lapsen ollessa 3-vuotias hän opettelee kynäotetta, käyttää kynää vielä molemmilla

käsillä sekä piirtää ympyrän. Hän piirtää ihmisen ilman vartaloa ”perunan muotoisena”. Lapsen ollessa 4 vuotta hän osaa käyttää jo saksia, piirtää mallista neliön ja osaa piirtää ihmishahmon kolmeen osaan, että pää, raajat ja vartalo näkyvät. 5-vuotias lapsi osaa kirjoittaa nimensä, piirtää kolmion ja tähden. Lapsi osaa myös piirtää jo paljon yksityiskohtia ihmispiirroksensa sekä hän osaa myös jäljentää numeroita. (Karling ym. 2009, 128.) Useimmille lapsille vakiintuu leikkiässä vasemman tai oikean käden hallitsevuus hienomotoriikkaa vaativissa tehtävissä. Kun lapsen motoriikka kehittyy, hän pystyy itsenäisesti toimimaan ympäristössään. Lapsen alkaessa hallita hienomotorisia taitoja, hän nauttii enemmän lelujen käsittelystä, jotka sisältävät pieniä osia, tulee omatoimisemmaksi sekä saa paljon enemmän kokemuksia, joissa käytetään kyniä, saksia ja liimaa. (Bricker & Waddell 2004, 5.)

Hienomotorisia taitoja tarvitaan jokapäiväisessä elämässä sekä lähiympäristössä selviytymiseen (Bricker & Waddell 2004, 6). Usean ammatin perusosaamista ovat myös kädentaidot, mutta ne ovat myöskin tärkeää perustaa tavallisen arkipäivän osaamiselle (Karppinen 2009).

❖ Kädentaidot

Käsien avulla ihminen voi esimerkiksi kirjoittaa, rakentaa, piirtää, koskettaa ja tuntea. Pieni lapsi tutustuu maailmaan käsien avulla, jolloin lapsi oppii myös itsestään tulkitsemalla ympäröivää maailmaa. (Karppinen 2001, 106–107.) Oman itsensä sekä ympäristönsä hahmottamisen yhtenä välineenä ovat kädentaidot. Käsitöiden ja kädentaitojen tekemiseen ja arvostamiseen ensikosketus tapahtuu usein varhaiskasvatuksessa, jossa lapset pääsevät tutustumaan esimerkiksi erilaisiin materiaaleihin. (Vilén ym. 2013, 495.) Käsiytyö varhaiskasvatuksessa tarkoittaa monipuolisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden sekä työvälineiden, kuten saksien ja pensselien, kokeilua ja käyttöä. Käsiytyökasvatuksen tavoitteita varhaiskasvatuksessa ovat esimerkiksi kädentaitojen, luovuuden sekä motoristen taitojen kehittäminen. (Karppinen 2009, 59.)

Pienille lapsille yksi tärkeimmistä luovan ilmaisun muodoista ovat maa-laaminen sekä piirtäminen. Ne tarjoavat mahdollisuuden useiden eri materiaalien sekä menetelmien kokeilulle. Lapsen leikatessa sekä liimatessa saa hän silmän ja käden koordinaatioharjoitusta. Kädentaitoja tehdessä lapsi saa myös harjoitusta keskittymisestä, paikallaan pysymisestä sekä tavoitteellisesta työskentelystä. (Einon 2003, 50–52,64). Kuvallinen työskentely tarjoaa mahdollisuuksia valtavasti

erilaisten taitojen harjoitteluun kuten aistien, silmän ja käden koordinaation sekä hieno- ja karkeamotoriikan harjoittelulle. Kun työvälinä on esimerkiksi käsi, lapsen täytyy tunnistaa koko käden ja sormien liikeradat, herkkyyys sekä voima, jotta hän voi ohjata niitä tarkasti työskenneläkseen esimerkiksi saksien tai liiman kanssa. (Rusanen 2009, 53)

Kierrätysmateriaalien käyttö käsityökasvatuksessa tuo esiin kestävän kehityksen ja kierrättämisen. Kierrätysmateriaaleja käyttäessä voidaan yhdessä pohtia lasten kanssa esineiden elinkaarta sekä keksiä, miten vanhoille esineille saisi uuden elämän. Kun kädentaidoissa hyödynnetään luontomateriaaleja, tulee samalla tutuksi ympäristökasvatus. Lasten kanssa voi käydä retkellä ja samalla kerätä luonnosta materiaalia, joita käyttää askarteluissa. Luonnosta voi löytää esimerkiksi kiviä, käpyjä, risuja sekä lehtiä. (Häkkä ym. 2018, 228.)

❖ Kevät

Sulava lumiukko

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, liimaaminen, taittelu, piirtäminen + kynä-ote

Tarvikkeet:

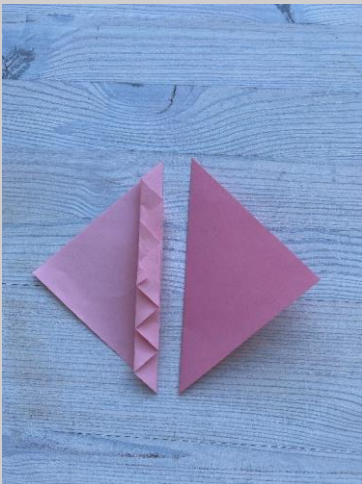
- Paperi
- Valkoista kartonkia
- 3 suikaletta paperia
- Oranssia kartonkia
- Tussi
- Keltainen liitu

Työvaiheet:

1. Aikuinen piirtää valmiiksi kolme eri kokosta ympyrää.
  2. Leikkaa kaikki kolme ympyrää.
  3. Leikkaa oranssista kartongista porkkananenä lumiukolle.
  4. Taittele kaksi suikaletta puoliksi/haitariksi.
  5. Liimaa isoin ympyrä paperille.
  6. Liimaa ympyrän keskelle taiteltu suikale.
  7. Liimaa keskimäinen ympyrä suikaleen päälle.
  8. Liimaa toinen suikale keskimäisen ympyrän keskelle.
  9. Liimaa pienin ympyrä suikaleen päälle.
  10. Liimaa porkkananenä.
  11. Piirrä silmät lumiukolle.
  12. Piirrä lopuksi vielä aurinko taivaalle lämmittämään lunta.
- ★ Vinkki: Suikaleiden avulla lumiukosta tulee ilmava. Suikalet voi jättää myös pois.

Taiteltava perhonen

- ★ Silmän ja käden koordinaatio
  - Leikkaamine, taittelu

Tarvikkeet:

- Eriväristä paperia
- Sakset
- Piipunrassia

Työvaiheet:

1. Leikkaa 2 samankokoista neliötä.
  - ★ Vinkki: isommat voivat leikata ne itse.
2. Taita molemmat neliöt puoliksi.
3. Taittele ensin toinen puoli kolmioista haitariksi.
4. Tee toimin puoli samalla tavalla.
5. Tee toinen paperi samalla tavalla.
6. Laita taitetut paperit vastakkain.
7. Laita piipunrassi paperin keskelle ja pyöritä sitä, että paperit pysyvät tiukasti kiinni toisissaan.
8. Piipunrassista voi lopuksi muotoilla omanlaiset tuntosarvet perhoselle.

- Pääsiäinen

Pupu istutusastia

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, liimaaminen, piirtäminen + kynäote

Tarvikkeet:

- Pastillipurkki
- Valkoista kartonkia
- Vaaleanpunaista kartonkia tai vaaleanpunainen kynä
- Sakset
- Liimaa
- Silmät
- Jäätelötikku
- Nenäksi ja töpöhännäksi pompom pallot
- Tussi

Työvaiheet:

1. Aikuinen piirtää valmiiksi korvat, tarvittaessa myös korvan keskustat.
  2. Aikuinen katkoo jäätelötikut valmiiksi.
  3. Leikkaa korvat irti.
  4. Väritä tai liimaa korvan keskusta.
  5. Liimataan korvat paikalleen.
  6. Liimataan silmät paikalleen.
  7. Liimataan nenä ja häntä paikalleen.
  8. Piirretään suun.
  9. Liimataan lopuksi vielä jalat purkin pohjaan. Purkki on valmis istutukseen.
- ★ Vinkki: Pastillipurkin sijaan voi käyttää myös pilttipurkkia, maitopurkkia, säilyketölkkiä, jogurttipurkkia.

Munakennotipu

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen, leikkaaminen, liimaaminen, piirtäminen + kynäote

Tarvikkeet:

- Munakenno
- Keltaista maalia
- Keltaista kartonkia
- Silmät tai tussi
- Oranssia kartonkia

Työvaiheet:

1. Aikuinen irrottaa valmiiksi munakennon pohjan osat.
2. Maalataan irrotettu osa keltaiseksi.
3. Leikataan keltaisesta kartongista siivet.
4. Leikataan oranssista kartongista nokka.
5. Liimataan siivet ja nokka paikalleen.
6. Piirretään tai kiinnitetään lopuksi silmät.

• Vappu

Ilmapalloaskartelu

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, liimaaminen

Tarvikkeet:

- Sanomalehteä
- kartonkia
- Liimaa
- Sakset
- Narua/lankaa

Työvaiheet:

1. Aikuisen piirtää ilmapallon valmiiksi kartongille.
  2. Valitaan sanomalehdestä sopiva kohta.
  3. Liimataan sanomalehden kohta kartongin väärälle puolelle, jotta ilmapallon ääriviivat eivät peity.
  4. Leikataan ilmapallo ääri- viivoja pitkin.
  5. Kiinnitetään naru/lanka ilmapalloon.
- ★ Vinkki: Valmiin ilmapallon voi myös kiinnittää isolle kartongille, jolloin naru/langan voi myös liimata ison kartongin ja ilmapallon väliin.

Vappuviuhka

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, liimaaminen

Tarvikkeet:

- Keppi
- Kartonkia
- Mieluisan väristä silkki- tai kreppipaperia
- Liimaa
- Sakset

Työvaiheet:

1. Piirretään 2 sopivankokoista ympyrää valitsemallesi kartongille.
2. Leikataan ympyrät irti.
3. Leikataan sopivankokoisia suikaleita erivärisistä silkki- tai kreppipaperista.
  - ★ Isommat voivat leikata itse suikaleet, mutta pienemmille ne voidaan leikata valmiiksi.
4. Liimaa keppi ensiksi toisen ympyrän keskelle.
5. Liimaa kepin ympärille eriväriset suikaleet.
6. Levitä lopuksi liimaa toiseen ympyrään ja liimaa se toisen ympyrän päälle, että keppi ja suikaleet jäävät kartonkien väliin.
7. Viuhka on valmis käyttöön.
  - ★ Vinkki: Lapsia voi osallistaa esimerkiksi retkellä keräämällä askartelua varten tarvikkeita.

★Vinkkipankki ke- vät

Kukkapöytäkoriste

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen/liimaaminen, leikkaaminen, piirtäminen + kynäote

Tarvikkeet:

- Vessapaperirulla
- Vihreää maalia, kartonkia, silkkipaperia tai kreppipaperia
- Kartonkia kukkaa varten
- Sakset
- Liimaa

Kukka askartelu

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen, liimaaminen/rypistäminen, piirtäminen + kynäote

Tarvikkeet:

- Kiviä
- Mieluisan väristä maalia
- Vihreää maalia
- Paperia
- Keppi

Työvaiheet:

1. Päällystetään vessapaperirulla vihreällä maalilla, kartongilla, silkki- tai kreppipaperilla.
2. Leikataan kartongista esimerkiksi tulppaanin muotoinen kukka.
3. Tehdään viillot vessapaperirullaan, jotta kukka pysyy siinä.
4. Lopuksi laitetaan kukka paikalleen.

Työvaiheet:

- Maalataan kivet haluamallaan värillä.
- Maalataan keppi vihreäksi
- Liimataan kivet kukan muotoon paperille.
- Liimaa keppi paperille.
- Voit halutessaan maalata vihreällä maalilla terälehtiä kukkaan.
- ★ Vinkki: Kivien tilalla voi myös käyttää silkki- tai kreppipaperia. Kukan varren voi tehdä kepin sijasta liidulla tai maalamalla.

• Pääsiäinen

Pajunkissa askartelu

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen, liimaaminen/rypistäminen

Tarvikkeet:

- Paperia esim. keltainen
- Ruskeaa maalia
- Valkoista maalia/vanua/kreppipaperia/silkkipaperia
- Keppi/pensseli
- Höyheniä
- Eriväristä silkki- tai kreppipaperia

Pupu painanta

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, liimaaminen, maalaaminen/piirtäminen + kynäote

Tarvikkeet:

- Talous/vessapaperia
- Liimaa
- Sakset
- Maalia
- Tussi
- Paperia

Työvaiheet:

1. Maalataan oksa pensselillä, kepillä tai sormella esim. keltaiselle paperille.
2. Tehdään pajunkissat sormella valkoista maalia painamalla/vanusta/kreppi- tai silkkipaperia rypistämällä.
3. Koristellaan lopuksi oksa esim. höyhenillä, silkki- tai kreppipaperin palasilla.

Työvaiheet:

1. Leikkaa vessapaperista 2 sopivan paksuista ympyräsuikaletta korviksi.
2. Liimaa korvat lopun vessapaperirullan reunaa.
  - ★ Vinkki: katso havainnekuvasta
3. Levitä haluamaasi maali korviin sekä päähän ja paina pupun kasvot paperille. Tee niin monta pupua kuin haluat.
4. Piirrä pupulle kasvot.
  - ★ Voit myös halutessasi käyttää tekemääsi pupua sapluunana ja piirtää pupun sapluunan avulla.

❖ Syksy

Puuaskartelu

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Liimaaminen

Tarvikkeet:

- Paperi
- Paljon ruskalehtiä/kartonkia
- Oksa tai paljon keppejä
- Liimaa

Työvaiheet:

1. Puunlehtien kannattaa antaa kuivahtaa vähän.
2. Liimataan oksa tai kepit paperiin puunrungoksi.
3. Liimataan vielä lehdet oksien/keppien päähän puun yläosaksi.
  - ★ Vinkki: Lapsia voi osallistaa tarvikkeiden keräämiseen esim. retkellä.
  - ★ Vinkki: Askartelussa voi käyttää oikeiden lehtien tilalla myös itsetehtyjä lehtiä.

Sadonkorjuumarjakori

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, liimaaminen, rypistäminen/maalaaminen

Tarvikkeet:

- Paperia
- Sinistä ja punasta silkki- tai kreppipaperia
- Talouspaperirulla
- Liimaa
- Sakset

Työvaiheet:

1. Aikuinen voi leikata valmiiksi talouspaperirullasta poikittain paljon suikaleita.
  2. Valitaan sopivankokoinen paperi.
  3. Liimataan pitkä suikale pohjaksi vaakaan.
  4. Pystysuoriksi tarvitaan lyhyitä pätkiä, joita lapsi voi leikata itse.
  5. Liimataan lyhyet pätkät pystysuoraan.
  6. Liimataan pitkä suikale taas vaakaan.
  7. Liimataan taas lyhyet suikaleet pystysuoraan.
  8. Liimataan vielä yksi pitkä suikale vaakaan.
  9. Liimataan kahvaksi vielä yksi pitkä suikale.
  10. Rypistetään marjat silkki- tai kreppipaperista.
  11. Liimataan marjat korin yläosaan.
- ★ Vinkki: Voit käyttää myös kiviä marjoina, jolloin ne kannattaa maalata esim. siniseksi tai punaiseksi.

★ Vinkkipankki syksy

Pihlajanoksa

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen, liimaaminen

Tarvikkeet:

- Pihlajanlehtiä
- Paperi
- Oksa
  - ★ Voi olla myös keppi, liidulla tai maalilla tehty
- Maalia syksyn sävyissä
- Oranssia maalia, kreppi- tai silkkipaperia

Siiliaskartelu

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, liimaaminen, piirtäminen + kynäote

Tarvikkeet:

- Ruskeaa kartonkia
- Siilinmuotoinen malli (löytyy helposti netistä)
- Siilin piikit
  - ★ Männynhavuista, oksista, männyn kävyistä, langasta.
- Sakset
- Kynä
- Silmä
- Tussi

Työvaiheet:

1. Pihlajanlehdet kannattaa kuivattaa ensin.
2. Maalataan lehti ruskan sävyissä ja painetaan paperille (tarvitaan useampi lehti per lapsi)
3. Tehdään oksa maalista, liidulla tai keppi/oksa liimaamalla.
4. Lopuksi tehdään pihlajanmarjat sormella maalia painamalla tai rypistämällä kreppi- tai silkkipaperia ja liimataan ne oksaan

- ★ Vinkki: Lapsia voi osallistaa esimerkiksi retkellä keräämällä askartelua varten tarvikkeita.

Työvaiheet:

1. Piirretään kartongille siili.
2. Leikataan se irti.
3. Liimataan siilille valitut piikit.
4. Liimataan tai piirretään silmä.
5. Piirretään suu.
  - ★ Vinkki: Lapsia voi osallistaa esimerkiksi retkellä keräämällä askartelua varten tarvikkeita.

Kärpässieni

★ Käden ja silmän koordinaatio

- Piirtäminen, leikkaaminen, maalaaminen, rypistäminen + kynäote

Tarvikkeet:

- Kärpässienen lakki ja jalka malli (löytyy helposti netistä)
- Valkoista kartonkia
- Punaista kartonkia tai maalia
- Valkoista maalia, silkki- tai kreppipaperia
- Sakset

Työvaiheet:

1. Piirretään sienen jalka valkoiselle kartongille ja lakki valkoiselle tai punaiselle kartongille.
2. Leikataan ne irti.
3. Maalataan lakki, jos valkoinen kartonki.
4. Liimataan osat yhteen.
5. Tehdään lopuksi kärpässienelle pilkut
  - ★ Rypistetään silkki- tai kreppipaperia tai sormi kastetaan valkoiseen maaliin ja painetaan pilkut.

❖ Talvi

• Itsenäisyyspäivä

Itsenäisyyspäiväkynttilä

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen/liimaaminen, leikkaaminen, piirtäminen +kynäote

Tarvikkeet:

- Vessa- tai talouspaperirulla
- Valkoista maalia, paperia, kreppi- tai silkkipaperia
- Sinistä maalia, paperia, kreppi- tai silkkipaperia
- Keltaista kartonkia
- Oranssi kynä
- Sakset

Työvaiheet:

1. Aikuinen piirtää valmiiksi keltaiseen kartonkiin ympyröitä kynttiläksi.
2. Päälyystä puolet talouspaperirullasta valkoisella valitsemallasi materiaalilla.
2. Päälyystä toinen puoli sinisellä valitsemallasi materiaalilla.
3. Leikkaa keltaisesta kartongista ympyrä.
4. Piirrä ympyrään liekki oranssilla kynällä.
5. Leikkaa kaksi viiltoa vessapaperirullan yläosaan vastakkaisille puolille.
6. Laita lopuksi kynttilän tuli paikoilleen.
  - ★ Vinkki: Erikokoisia kynttilöitä voi tehdä käyttämällä sekä talouspaperiä että vessapaperirullaa

- Joulu

Käpytonttu

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, liimaaminen, piirtäminen + kynäote

Tarvikkeet:

- Männynkäpy
- Pieni massapallo
- Silmät
- Punaista huopaa
- Toisen väristä huopaa
- Tussi
- Liimaa/kuumaliimaa

Toimintavaiheet:

1. Männynkäpyjen kannattaa antaa kuivaa ja aueta rauhassa ennen kuin niitä kannattaa käyttää.
2. Leikkaa huovasta tonttulakki sekä kaulaliina.
3. Liimaa massapallo pääksi käpyyn.
4. Liimaa tonttulakki kiinni ja päähän.
5. Liimaa tai piirrä silmät.
6. Piirrä suu.
7. Laita lopuksi kaulaliina.
  - ★ Vinkki: halutessaan tonttulakkiin voi kiinnittää langan, jolloin siitä saa vaikka joulukuu-senkoristeen.

Ikkunakuusi

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, repiminen

Tarvikkeet:

- Vihreää kartonkia
- Vihreää paperia, kreppitai silkkipaperia
- Kontaktimuovia
- Sakset
- Ruskeaa kartonkia

Toimintavaiheet:

1. Leikkaa valitsemasi kokoinen kuusi.
  2. Jätä n. 1 cm:n reuna ja leikkaa keskusta pois.
  3. Päällystä kuusi kontaktimuovilla.
  4. Täytä kuusen keskusta vihreällä paperi, kreppitai silkkipaperi silpulla.
- ★ Vinkki: Työ voi olla ryhmätyö, jolloin tehdään isompi kuusi ja lapset repivät ja täyttävät kuusen. Se voi olla myös yksilötyö, jolloin tehdään pienen kuusi ja jokainen täyttää oman työn.
  - ★ Voit halutessasi rypistää keltaisesta silkki- tai krepipaperista valot kuuseen

• Ystävänäpäivä

Sydänikkunakoriste

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Leikkaaminen, repiminen

Tarvikkeet:

- Vaaleanpunaista kartonkia
- Eriväristä paperi, silkki- tai kreppipaperia silppua
- Kontaktimuovia
- Sakset

Työvaiheet:

1. Leikkaa haluamasi kokoinen sydän.
  2. Jätä n. 1 cm:n reuna ja leikkaa keskusta pois.
  3. Päälystä sydän kontaktimuovilla.
  4. Täytä sydämen keskusta erivärisellä paperi, kreppi- tai silkkipaperi silpulla.
- Vinkki: Työ voi olla ryhmätyö, jolloin tehdään iso sydän ja lapset repivät ja täyttävät sydämen. Se voi olla myös yksilötyö, jolloin tehdään pieni sydän ja jokainen täyttää oman työn.

❖ Vinkkipankki talvi

Lumiukko ryhmätyö

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Repiminen, rypistäminen

Tarvikkeet:

- Valkoista kartonkia
- Valkoista kreppi- tai silkkipaperia
- Kontaktimuovia
- Mustaa kartonkia
- Oranssia kartonkia

Lumiukko painantamaalaus

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen

Tarvikkeet:

- Valkoista kartonkia
- Valkoista paperia
- Sinistä maalia/vesiväriä

Työvaiheet:

1. Aikuinen tekee valmiiksi kolme isoa erikokoista ympyrää.
2. Jokaiseen ympyrään jätetään n. 1 cm:n reunat ja leikataan keskustat pois.
3. Päällystetään jokainen ympyrä kontaktimuovilla.
4. Lapset saavat repiä, rypistää ja täyttää jokaisen ympyrän keskustan valkoisella silkki- tai kreppipaperilla.
5. Lopuksi tehdään lumiukolle hattu, silmät, suu, napit sekä porkkananenä, jotka kiinnitetään työhön.
6. Kiinnitetään työ ikkunaan tai seinään sinitarralla.

Toimintavaiheet:

1. Tee valmiiksi kolmen pallon lumiukko.
2. Kiinnitä se keskelle paperia sinitarralla.
3. Maalaa koko paperi maalilla/vesivärillä.
4. Irrota lumiukko, jolloin paperiin ilmestyy valkoinen lumiukko.

• Joulu

Käpykoriste

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Liimaaminen

Tarvikkeet:

- Kuusen käpy
- Kuumaliimaa
- Liimaa
- Narua/lankaa
- Koristeita esim. glitteriä, glitterliimaa, paljetteja.

Työvaiheet:

1. Koristellaan käpy liimamalla koristeet paikoilleen.
2. Liimataan kuumaliimaa käyttämällä naru/lanka kävyn päähän

Käpykyysi

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen, liimaaminen

Tarvikkeet:

- Männynkäpy
- Vihreää maalia
- Koristeita esim. paljetteja
- Lankaa/narua
- Liimaa Kuumaliimaa
- Tähti

Työvaiheet:

1. Maalataan käpy vihreäksi.
2. Annetaan kävyn kuivua.
3. Koristellaan käpy.
4. Kiinnitetään naru kävyn yläosaan.
5. Kiinnitetään latvaan vielä tähti.
  - ★ Vinkki: tähti voi olla vaikka tarra.

Kuusikoriste

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen, liimaaminen

Tarvikkeet:

- Paljon oksia
- Paperi
- Vihreää maalia
- Paljetteja, glitterliimaa, glitteriä
- Liimaa
- Tähti

• Uusivuosi

Ilotulitukset lumeen

- ★ Käden ja silmän koordinaatio
  - Maalaaminen

Tarvikkeet:

- Lunta
- Vettä
- Vesivärejä
- Pensseleit

Työvaiheet:

1. Maalaa oksat vihreäksi.
  2. Liimaa oksat paperille kuusen muotoon.
  3. Kuusen voi halutessaan koristella.
  4. Liimaa kuusen latvaan tähti
- Vinkki: kuusesta voi tehdä myös kuusenkoristeen, jolloin oksia ei liimata paperiin kiinni vaan yhteen. Lopuksi kiinnitetään vielä naru, jotta kuusi saadaan roikkumaan.

Työvaiheet:

1. Tehdään vesiväriedet valmiiksi sekoittamalla erivärisiä värejä veteen.
2. Käydään maalaamaan lunta.
  - ★ Vinkki: lunta voi viedä astiassa sisälle tai voi maalata lunta myös ulkona.

Ilotulitukset pillillä

★ Suujumppaa

Tarvikkeet:

- Mustaa paperia
- Pillejä
- Vesivärejä
- Vettä

Työvaiheet:

1. Kastetaan pensseli veteen ja otetaan haluamaansa vesiväriä.
2. Otetaan reilusti väriä.
3. Tiputetaan tippa paperille.
4. Levitetään tippa puhaltamalla pilliä, jolloin väri leviää ja muodostuu ilotulitus.
5. Toistetaan aikaisemmat vaiheet erivärisillä väreillä.

LÄHTEET

Bricker, D. & Pretti-Frontczak, K. 2004. Varsu: varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelma. Arviointimenetelmä 3–6-vuotiaille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Einon, D. 2003. Luova lapsi. Kannusta lasta käyttämään luontaisia lahjojaan ja löytämään luovuuden monet muodot. Hämeenlinna: Karisto.

Häkkä, A., Kuokkanen, H. & Virolainen, A. (toim.) 2018. Lapsen parhaaksi. Lähihoitaja varhaiskasvattajana. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Karling, M., Ritmala, M., Ojanen, T., Sivén, T., Vihunen R. & Vilén, M. 2009. Lapsen aika. Helsinki: WSOY Pro Oy.

Karppinen, S. 2009. Kädentaidot ja käsityökasvatus. Teoksessa Ruokonen, I., Rusanen, I. & Välimäki, A. (toim.) Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa: iloa, ihmettelyä ja tekemistä. THL. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80314/3ade1cb7-b61e-4c73-b0a8-b0305b3f927b.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 10.4.2022].

Karppinen, S. 2001. Kädentaidot – väline itsen ja ympäristön hahmottamiseen. Teoksessa Karppinen, S., Puurula, A. & Ruokonen, I. 2001. Taiteen ja leikin luomus: 4-8-vuotiaiden lasten taito- ja taidekasvatus. Helsinki: Finn Lectura.

Rusanen, S. 2009. Lapsen kuvista kulttuurin kuviin. Teoksessa Ruokonen, I., Rusanen, I. & Välimäki, A. (toim.) Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa: iloa, ihmettelyä ja tekemistä. THL. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80314/3ade1cb7-b61e-4c73-b0a8-b0305b3f927b.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 10.4.2022].

Saarinen, S-L. 2014. Aistiseikkailu: elämyksiä ja toimintaa koko vuodeksi. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2013. Lapsuus: erityinen elämänvaihe. 1.–5. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Ideapankin kuvat: Anita Rautio & Janica Sederqvist.